

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 5. joulukuuta 2023
(OR. en)

16394/23

Toimielinten välinen asia:
2023/0046(COD)

TELECOM 370
COMPET 1231
MI 1089
CODEC 2406

YHTEENVETO ASIAN KÄSITTELYSTÄ

Lähtettäjä:	Neuvoston pääsihteeristö
Päivämäärä:	5. joulukuuta 2023
Vastaanottaja:	Valtuuskunnat
Ed. asiak. nro:	15664/23
Kom:n asiak. nro:	6845/23
Asia:	Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi toimenpiteistä gigabittitason sähköisten viestintäverkkojen käyttöönoton kustannusten vähentämiseksi ja direktiivin 2014/61/EU kumoamisesta (gigabitti-infrastruktuurisäädös) – Yleisnäkemys (5. joulukuuta 2023)

Valtuuskunnille toimitetaan liitteessä edellä mainittua ehdotusta koskeva neuvoston yleisnäkemys, jonka neuvosto (liikenne, televiestintä ja energia) hyväksyi 3991. istunnossaan 5. joulukuuta 2023.

Yleisnäkemyksessä vahvistetaan neuvoston väliaikainen kanta tähän ehdotukseen, ja sen pohjalta valmistaudutaan Euroopan parlamentin kanssa käytäviin neuvotteluihin.

2023/0046 (COD)

Ehdotus

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS**toimenpiteistä gigabittitason sähköisten viestintäverkkojen käyttöönoton kustannusten vähentämiseksi ja direktiivin 2014/61/EU kumoamisesta (gigabitti-infrastruktuurisäädös)****ETA:n kannalta merkityksellinen teksti**

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka
ottavat huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 114 artiklan,
ottavat huomioon Euroopan komission ehdotuksen,
sen jälkeen kun esitys lainsäätämisyhteistyksessä hyväksyttäväksi säädökseksi on toimitettu kansallisille parlamenteille,
ottavat huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon¹,
ottavat huomioon alueiden komitean lausunnon²,
noudattavat tavallista lainsäätämisyhteistyä,
sekä katsovat seuraavaa:

- (1) Digitaalitalous on muuttanut sisämarkkinoita perusteellisesti viimeksi kuluneen vuosikymmenen aikana. Unioni on asettanut tavoitteeksi digitaalitalouden, joka tuottaa kestäviä taloudellisia ja sosiaalisia etuja kaikille ja kaikkialla Euroopassa saatavilla olevien erinomaisten ja turvallisten yhteyksien pohjalta. Erittäin suuren kapasiteetin verkkoihin, jäljempänä 'VHCN-verkot', perustuva laadukas digitaalinen infrastruktuuri tukee lähes kaikkia nykyaikaisen ja innovatiivisen talouden aloja. Se on strategisesti tärkeä sosiaalisen ja alueellisen yhteenkuuluvuuden kannalta sekä yleisesti ottaen unionin kilpailukyvyn ja digitaalisen johtajuuden kannalta. Sen vuoksi kaikilla ihmisillä samoin kuin yksityisellä ja julkisella sektorilla olisi oltava mahdollisuus osallistua digitaalitalouteen.

¹ EUVL C,, s..

² EUVL C,, s..

- (2) Teknologian nopea kehitys, laajakaistaliikenteen räjähdysmäinen kasvu ja kehittyneiden erittäin suuren kapasiteetin yhteyksien kasvava kysyntä ovat kiihtyneet entisestään covid-19-pandemian aikana. Tämän vuoksi vuonna 2010 laaditussa digitaali-strategiassa³ asetetut tavoitteet on pääosin saavutettu, mutta ne ovat myös vanhentuneet. Niiden kotitalouksien osuus, joilla on käytössään 30 Mbit/s:n internetyhteys, on kasvanut vuoden 2013 58,1 prosentista 90 prosenttiin vuonna 2022. Vain 30 Mbit/s:n yhteyksien saatavuus ei vastaa enää tulevaisuuden vaatimuksia eikä myöskään Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä (EU) 2018/1972⁴ asetettuja uusia tavoitteita, jotka koskevat erittäin suuren kapasiteetin verkkojen yhteenliitettävyyden ja kattavan saatavuuden varmistamista. Siksi EU asetti Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksessä (EU) 2022/2481⁵ päivitettyt tavoitteet vuodelle 2030. Ne vastaavat paremmin tulevaisuuden odotettuja yhteystarpeita. Tällöin kaikilla eurooppalaisilla kotitalouksilla tulisi olla gigabittiyhteydet ja 5G-verkon tulisi kattaa kaikki asutut alueet.
- (3) Näiden tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan politiikkoja, joilla nopeutetaan erittäin suuren kapasiteetin kiinteiden ja langattomien verkkojen käyttöönottoa ja vähennetään käyttöönoton kustannuksia kaikkialla unionissa, mukaan lukien asianmukainen suunnittelu, koordinointi ja hallinnollisen taakan keventäminen.
- (4) *Poistettu*
- (5) Erittäin suuren kapasiteetin verkkojen (sellaisina kuin ne on määritelty direktiivissä (EU) 2018/1972) käyttöönotto koko unionissa edellyttää huomattavia investointeja, joista merkittävä osa on maa- ja vesirakennustöiden kustannuksia. Fyysisen infrastruktuurin yhteiskäyttö vähentäisi kalliiden maa- ja vesirakennustöiden tarvetta ja tehostaisi kehittyneiden laajakaistaverkkojen käyttöönottoa.
- (6) Suuri osa VHCN-verkkojen käyttöönoton kustannuksista johtuu käyttöönottoprosessin tehottomuudesta, joka liittyy seuraaviin: i) olemassa olevan passiivisen infrastruktuurin käyttö (esimerkiksi kaapelikanavat, kaapelinsuojaputket, kaapelikaivot, jakokaapit, pylväät, mastot, antennilaitteistot, tornit ja muut tukirakennelmat); ii) rakennusteknisiin töihin liittyvät pullonkaulat; iii) lupien myöntämiseen liittyvät työläät hallinnolliset menettelyt; ja iv) verkkojen käyttöönottoon kiinteistöissä liittyvät pullonkaulat, jotka johtavat suuriin taloudellisiin esteisiin erityisesti maaseutualueilla.

³ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle, Euroopan digitaali-strategia, 19.5.2010, COM(2010) 245.

⁴ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2018/1972, annettu 11 päivänä joulukuuta 2018, eurooppalaisesta sähköisen viestinnän säännöstöstä (EUVL L 321, 17.12.2018, s. 36).

⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös (EU) 2022/2481, annettu 14 päivänä joulukuuta 2022, digitaalinen vuosikymmen 2030 -ohjelman perustamisesta (EUVL L 323, 19.12.2022, s. 4).

- (7) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/61/EU⁶, joka annettiin vastauksena tarpeeseen vähentää laajakaistan käyttöönnotosta aiheutuvia kustannuksia, sisälsi infrastruktuurin yhteiskäyttöä, rakennusteknisten töiden koordinoitua ja hallinnollisen taakan vähentämistä koskevia toimenpiteitä. Jotta VHCN-verkkojen, myös kiuitu- ja 5G-verkkojen, käyttöönottoa voidaan helpottaa edelleen, Eurooppa-neuvosto kehotti Euroopan digitaalisen tulevaisuuden rakentamisesta 9 päivänä kesäkuuta 2020 antamissaan päätelmissä toteuttamaan lisätoimenpiteitä, joilla tuetaan nykyisiä ja uusia verkkojen käyttöönottoprosesseja, myös tarkistamalla direktiiviä 2014/61/EU.
- (8) Direktiivissä 2014/61/EU säädetyillä toimenpiteillä edistettiin nopeiden sähköisten viestintäverkkojen edullisempaa käyttöönottoa. Näitä toimenpiteitä olisi kuitenkin tehostettava, jotta kustannuksia voitaisiin edelleen vähentää ja verkon käyttöönottoa nopeuttaa.
- (9) Toimenpiteiden, joilla pyritään tehostamaan olemassa olevien julkisten ja yksityisten infrastruktuurien käyttöä ja vähentämään uusien maa- ja vesirakennustöiden kustannuksia ja esteitä, pitäisi edistää merkittävästi VHCN-verkkojen nopeaa ja laajaa käyttöönottoa. Näillä toimenpiteillä olisi säilytettävä toimiva kilpailu haittaamatta olemassa olevan infrastruktuurin turvallisuutta ja moitteetonta toimintaa.
- (10) Jotkin jäsenvaltiot ovat toteuttaneet toimenpiteitä vähentääkseen laajakaistaan siirtymisen kustannuksia, muun muassa ylittämällä joissakin tapauksissa myös direktiivin 2014/61/EU säännökset. Nämä toimenpiteet ovat kuitenkin edelleen hyvin erilaisia eri jäsenvaltioissa, ja ne ovat johtaneet erilaisiin tuloksiin eri puolilla unionia. Joidenkin toimenpiteiden laajentaminen koko unioniin ja uusien tehostettujen toimenpiteiden toteuttaminen voisi merkittävästi edistää digitaalisten sisämarkkinoiden parempaa toimintaa. Lisäksi sääntelyvaatimusten erot ja unionin sääntöjen epä johdonmukainen täytäntöönpano estävät joskus yleishyödyllisten laitosten välisen yhteistyön. Erot voivat myös luoda markkinoille pääsyn esteitä uusille yrityksille, jotka tarjoavat tai joilla on lupa tarjota yleisiä sähköisiä viestintäverkkoja tai niiden liitännäistoimintoja, sellaisina kuin ne on määritelty direktiivissä (EU) 2018/1972, jäljempänä 'operaattorit'. Erot voivat myös sulkea uusia liiketoimintamahdollisuuksia, mikä haittaa VHCN-verkkojen fyysisten infrastruktuurien käyttöä ja käyttöönottoa koskevien sisämarkkinoiden kehittämistä. Jäsenvaltioiden komission suosituksen (EU) 2020/1307⁷ mukaisesti hyväksymissä kansallisissa etenemissuunnitelmissa ja täytäntöönpanokertomuksissa ilmoitetut toimenpiteet eivät myöskään kata kaikkia direktiivin 2014/61/EU alueita eikä niillä puututa kaikkiin kysymyksiin johdonmukaisesti ja kattavasti. Näin on siitä huolimatta, että toimien olisi katettava koko käyttöönottoprosessi ja eri sektorit, jotta vaikutus olisi johdonmukainen ja merkittävä.

⁶ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/61/EU, annettu 15 päivänä toukokuuta 2014, toimenpiteistä nopeiden sähköisten viestintäverkkojen käyttöönoton kustannusten vähentämiseksi (EUVL L 155, 23.5.2014, s. 1).

⁷ Komission suositus (EU) 2020/1307, annettu 18 päivänä syyskuuta 2020, unionin yhteisestä välineistöstä erittäin suuren kapasiteetin verkkojen käyttöönoton kustannusten vähentämiseksi ja 5G-radiotaajuuksien oikea-aikaisen ja investointeihin kannustavan saatavuuden varmistamiseksi, jotta voidaan verkkoyhteyksiä edistämällä tukea talouden elpymistä covid-19-kriisistä unionissa (EUVL L 305, 21.9.2020, s.33).

- (11) Tällä asetuksella pyritään vahvistamaan ja yhdenmukaistamaan kaikkialla unionissa sovellettavia oikeuksia ja velvollisuuksia, jotta voidaan nopeuttaa VHCN-verkkojen käyttöönottoa ja tehostaa monialaista koordinoitua, myös runkoverkkojen ja 5G-valmiiden verkkojen osalta. Tämä auttaa sähköisiä viestintäverkkoja tarjoavia tai niiden tarjoamiseen luvan saaneita yrityksiä saavuttamaan mittakaavaetuja. Laadukkaiden yhteyksien puute unionissa voi vaikuttaa voimakkaasti rajatylittävään kauppaan ja palvelujen tarjontaan tuotantoketjun loppupäässä, koska monia palveluja voidaan tarjota vain, jos kaikkialla unionissa on riittävän suorituskykyinen verkko. Tällä asetuksella varmistetaan tasapuolisemmat toimintaedellytykset, mutta sillä ei estetä tiukempia tai yksityiskohtaisempia unionin oikeuden mukaisia kansallisia sääntöjä, joilla edistetään olemassa olevan fyysisen infrastruktuurin yhteiskäyttöä tai mahdollistetaan uuden fyysisen infrastruktuurin tehokkaampi käyttöönotto täydentämällä tässä asetuksessa säädettyjä oikeuksia ja velvollisuuksia tai menemällä niitä pidemmälle sekä kehittämällä ratkaisuja, joilla sen tavoitteet voidaan saavuttaa paremmin. Jäsenvaltiot voisivat esimerkiksi mennä pidemmälle rakennusteknisten töiden koordinoitua koskevien säännösten osalta soveltamalla niitä myös yksityisesti rahoitettuihin hankkeisiin tai vaatimalla, että fyysistä infrastruktuuria tai suunniteltuja rakennusteknisiä töitä koskevat lisätiedot toimitetaan sähköisessä muodossa keskitetylle tietopisteelle, tai soveltamalla lyhyempiä määräaikoja, edellyttäen, että ne eivät riko unionin oikeutta, mukaan lukien tämän asetuksen säännökset.
- (12) Oikeusvarmuuden varmistamiseksi, myös direktiivin (EU) 2018/1972 II osan II osaston II–IV luvun ja direktiivin 2002/77/EY⁸ nojalla säädettyjen erityisten sääntelytoimenpiteiden osalta, mainittujen direktiivien säännösten olisi oltava ensisijaisia tähän asetukseen nähden. Tämä asetus ei rajoita kansallisten sääntelyviranomaisten mahdollisuutta pitää voimassa tai ottaa käyttöön toimenpiteitä, jotka eivät kuulu tämän asetuksen soveltamisalaan, kuten kiinteistön kaapeleiden käyttöoikeuden myöntämisvelvoitteet, direktiivin (EU) 2018/1972 mukaisesti.
- (13) Operaattoreiden, erityisesti uusien tulokkaiden, voi olla huomattavasti tehokkaampaa käyttää uudelleen olemassa olevaa fyysistä infrastruktuuria, myös muiden yleishyödyllisten laitosten infrastruktuuria, VHCN-verkkojen tai niiden liitännäistoimintojen käyttöönottamiseksi. Tämä koskee erityisesti alueita, joilla ei ole käytettävissä sopivaa sähköistä viestintäverkkoa tai joilla uuden fyysisen infrastruktuurin rakentaminen ei ehkä ole taloudellisesti toteutettavissa. Lisäksi eri alojen väliset synergiat voivat vähentää merkittävästi erittäin suuren kapasiteetin verkkojen käyttöönottoon liittyvien rakennusteknisten töiden tarvetta. Uudelleenkäyttö voi myös vähentää näihin töihin liittyviä sosiaalisia ja ympäristöön liittyviä kustannuksia, kuten saastumista, melua ja liikennemuutoksia. Sen vuoksi tätä asetusta olisi sovellettava paitsi operaattoreihin myös sellaisten oikeuksien omistajiin ja haltijoihin, jotka koskevat sähköisten viestintäverkkojen elementtien sijoittamiseen soveltuvan laajan ja kaikkialle ulottuvan fyysisen infrastruktuurin käyttöä. Kyse voi olla esimerkiksi sähkön, kaasun, veden ja lämmön jakeluun, viemäristöön, sadevesijärjestelmiin sekä liikennepalveluihin käytettävistä fyysisistä verkoista. Oikeuksien haltijoiden osalta tämä ei muuta kolmansien osapuolten omistusoikeuksia. Tässä yhteydessä olisi tarvittaessa otettava huomioon myös vuokralaisten oikeudet.

⁸ Komission direktiivi 2002/77/EY, annettu 16 päivänä syyskuuta 2002, kilpailusta sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen markkinoilla ([EYVL L 249, 17.9.2002, s. 21](#)).

- (14) Jotta voidaan parantaa VHCN-verkkojen käyttöönottoa sisämarkkinoilla, tässä asetuksessa olisi säädettävä yleisiä sähköisiä viestintäverkkoja tai niiden liitännäistoimintoja tarjoavien yritysten (mukaan lukien julkisluonteiset yritykset) oikeuksista käyttää fyysistä infrastruktuuria sen sijainnista riippumatta oikeudenmukaisin ja kohtuullisin ehdoin, jotka ovat sopusoinnussa omistusoikeuksien tavanomaisen käytön kanssa. Velvoite antaa oikeus käyttää fyysistä infrastruktuuria ei saisi rajoittaa sen maan omistajan tai rakennuksen omistajan oikeuksia, jossa infrastruktuuri sijaitsee.
- (15) Erityisesti kun otetaan huomioon langattoman fyysisen infrastruktuurin tarjoajien, kuten ”torni-yhtiöiden”, nopea kehitys ja niiden yhä merkittävämpi rooli 5G-verkkojen kaltaisten langattomien sähköisten viestintäverkkojen elementtien asentamiseen soveltuvan fyysisen infrastruktuurin käyttöoikeuksien tarjoajina, ”verkon ylläpitäjän” määritelmää olisi laajennettava kattamaan paitsi sähköisiä viestintäverkkoja tarjoavat tai niiden tarjoamiseen luvan saaneet yritykset sekä muuntuyppisten verkkojen, kuten liikenne-, kaasu- ja sähköverkkojen, ylläpitäjät, myös yritykset, jotka tarjoavat liitännäistoimintoja. Niihin sovelletaan kaikkia asetuksessa säädettyjä velvoitteita ja etuja, lukuun ottamatta kiinteistön fyysistä infrastruktuuria ja käyttöoikeuksia koskevia säännöksiä.
- (15 a) Jäsenvaltiot voivat laajentaa tässä asetuksessa säädettyjä velvoitteita koskemaan elimiä, jotka eivät kuulu sen soveltamisalaan, kuten organisaatioyksiköjä, joilla ei ole lain nojalla oikeushenkilöllisyyttä, joilla on oikeustoimikelpoisuus ja jotka voivat osallistua täysimääräisesti taloudellisiin transaktioihin, tai yrityksiä, joilla on julkisilta elimiltä saatu toimilupa.
- (16) Koska verkkojen fyysisten rakenteiden erikoistumisaste on pieni, niissä voi usein olla samanaikaisesti sijoitettuina monia erilaisia sähköisten viestintäverkkojen elementtejä tämän vaikuttamatta verkon pääasialliseen palveluun ja siten, että mukauttamiskustannukset pysyvät mahdollisimman alhaisina. Näihin kuuluvat elementit, joilla voidaan tarjota VHCN-verkkoja teknologianeutraaliuden periaatteen mukaisesti. Sen vuoksi fyysiseen infrastruktuuriin, joka on tarkoitettu pelkästään verkon muiden elementtien sijoittamiseen ilman, että siitä itsestään tulee aktiivinen verkkoelementti, voidaan periaatteessa sisällyttää sähköisen viestinnän kaapeleita, laitteistoa tai muita sähköisten viestintäverkkojen elementtejä riippumatta infrastruktuurin senhetkisestä käytöstä tai omistuksesta, jos tästä ei aiheudu turvallisuuteen liittyviä huolenaiheita tai haittaa infrastruktuurin omistajan tuleville liiketaloudellisille eduille. Yleisten sähköisten viestintäverkkojen fyysistä infrastruktuuria voidaan periaatteessa käyttää myös muiden verkkojen elementtien sijoittamiseen. Sen vuoksi yleisten sähköisten viestintäverkkojen operaattorit voivat soveltuvissa tapauksissa myöntää käyttöoikeuden verkkoihinsa muiden verkkojen käyttöönottoa varten. Verkon ylläpitäjien välisiä synergioita olisi samalla kannustettava, jotta voidaan edistää päätöksessä (EU) 2022/2481 vahvistettujen digitalisaatiotavoitteiden saavuttamista, sanotun kuitenkaan rajoittamatta pääasiallisen palvelun tarjoamiseen liittyvän erityisen yleisen edun tavoittelua.

- (17) Jos perusteltua poikkeusta ei ole, myös julkisen sektorin elinten omistuksessa tai määräysvallassa oleviin fyysisen infrastruktuurin elementteihin, myös verkkoon kuulumattomiin, voidaan sijoittaa sähköisten viestintäverkkojen elementtejä. Kyseiset elementit olisi tällaisissa tapauksissa asetettava saataville VHCN-verkkojen, erityisesti langattomien verkkojen, verkkoelementtien asentamisen helpottamiseksi. Esimerkkejä fyysisen infrastruktuurin elementeistä ovat rakennukset kattoineen ja julkisivun osineen, rakennusten sisäänkäynnit sekä muu omaisuus, mukaan lukien katukalusteet, kuten valaisinpylväät, katukyltit, liikennevalot, mainostaulut, tiemaksuasemat, linja-auto- ja raitiovaunupysäkit sekä metro- ja rautatieasemat. Jäsenvaltioiden tehtävänä on yksilöidä tietyt niiden alueella julkisen sektorin elinten omistamat ja niiden määräysvallassa olevat fyysisen infrastruktuurin luokat, joiden osalta käyttöoikeutta koskevia velvoitteita ei voida soveltaa esimerkiksi arkkitehtoniseen, historialliseen, uskonnolliseen arvoon tai ympäristöarvoon liittyvistä syistä.
- (18) Tämä asetus ei saisi rajoittaa mahdollisia erityisiä takeita, joita tarvitaan varmistamaan kansallinen turvallisuus, yleinen turvallisuus ja kansanterveys sekä verkkojen, erityisesti kansallisessa lainsäädännössä määritellyn kriittisen infrastruktuurin, turvallisuus ja eheys ja estämään verkon ylläpitäjän tarjoamaan pääasialliseen palveluun kohdistuvat vaikutukset erityisesti ihmisten käyttöön tarkoitetun veden toimittamiseen käytettävien verkkojen osalta. Kansalliseen lainsäädäntöön sisältyvät yleiset säännöt, joilla kielletään verkon ylläpitäjiä neuvottelemasta fyysisten infrastruktuurien käyttöoikeuksista sähköisiä viestintäverkkoja tai niiden liitännäistoimintoja tarjoavien tai niiden tarjoamiseen luvan saaneiden yritysten kanssa, voisivat kuitenkin estää fyysisten infrastruktuurien käyttöoikeusmarkkinoiden luomisen. Tällaiset yleiset säännöt olisi näin ollen poistettava. Tässä asetuksessa säädetty toimenpiteet eivät myöskään saisi estää jäsenvaltioita kannustamasta yleishyödyllisiä palveluja tarjoavia operaattoreita antamaan infrastruktuurin käyttöoikeuksia jättämällä huomioimatta niiden fyysisen infrastruktuurin käyttöoikeuksista saadut tulot, kun ne laskevat pääasiallisessa toiminnassa tai pääasiallisissa toiminnoissa perittäviä loppukäyttäjähintoja sovellettavan unionin oikeuden mukaisesti.
- (19) Jotta voidaan varmistaa oikeusvarmuus ja välttää verkon ylläpitäjille aiheutuva kohtuuton rasite kahden erillisen käyttöoikeusjärjestelmän samanaikaisesta soveltamisesta samaan fyysiseen infrastruktuuriin, tässä asetuksessa säädettyjä käyttöoikeusvelvoitteita ei pitäisi soveltaa sellaiseen fyysiseen infrastruktuuriin, johon sovelletaan kansallisten sääntelyviranomaisten direktiivin (EU) 2018/1972 nojalla asettamia käyttöoikeusvelvoitteita tai unionin valtioneuvoston päätösten soveltamisesta johtuvia käyttöoikeusvelvoitteita, niin kauan kuin tällaiset käyttöoikeusvelvoitteet ovat voimassa. Tätä asetusta olisi kuitenkin sovellettava, jos kansallinen sääntelyviranomainen on asettanut direktiivin (EU) 2018/1972 nojalla käyttöoikeusvelvoitteen, jolla rajoitetaan kyseisen fyysisen infrastruktuurin käyttöä. Näin voi käydä esimerkiksi silloin, kun tukiasemien liittämistä suunnitteleva operaattori pyytää käyttöoikeutta olemassa olevaan fyysiseen infrastruktuuriin, jolle on asetettu käyttöoikeusvelvoitteita tukkutasen kiinteän kapasiteetin käyttöoikeuksien markkinoilla⁹.

⁹ Komission suositus (EU) 2020/2245, annettu 18 päivänä joulukuuta 2020, eurooppalaisesta sähköisen viestinnän säännöstöstä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2018/1972 mukaisesti ennakkosääntelyn alaisiksi tulevista merkityksellisistä tuote- ja palvelumarkkinoista sähköisen viestinnän alalla, 18.12.2020, C(2020) 8750, EUVL L 439, 29.12.2020, s. 23.

- (20) Oikeasuhteisuuden varmistamiseksi ja investointikannustimien säilyttämiseksi verkon ylläpitäjällä tai julkisen sektorin elimellä olisi oltava oikeus evätä tietyn fyysisen infrastruktuurin käyttöoikeus objektiivisista ja perustelluista syistä. Erityisesti fyysinen infrastruktuuri, johon käyttöoikeutta on pyydetty, voi olla teknisesti soveltumaton erityisten olosuhteiden vuoksi tai koska käytettävissä ei ole riittävästi tilaa tai tuleva tilantarve on riittävällä tavalla osoitettu esimerkiksi julkisesti saatavilla olevissa investointisuunnitelmissa. Tällaisen epäämisen olisi oltava asianmukaisesti perusteltu ja sen olisi perustuttava objektiivisiin ja yksityiskohtaisiin syihin, jotta vältetään mahdollinen kilpailun vääristyminen tai käyttöoikeuksien epäämisen edellytysten väärinkäyttö. Syitä ei pidettäisi objektiivisinä esimerkiksi silloin, kun sähköisiä viestintäverkkoja tarjoava tai niiden tarjoamiseen luvan saanut yritys on ottanut käyttöön fyysisen infrastruktuurin koordinoimalla rakennustekniset työt muun verkon ylläpitäjän kuin sähköisen viestintäverkon operaattorin kanssa ja kieltäytyy myöntämästä käyttöoikeutta sillä perusteella, että sillä ei väitetysti ole tilaa sijoittaa VHCN-verkkojen elementtejä, mikä johtuu sen määräysvallassa olevan yrityksen tekemistä päätöksistä. Tällaisessa tapauksessa voi syntyä kilpailun vääristymistä, jos käyttöoikeuspyynnön kohteena olevalla alueella ei ole muuta VHCN-verkkoa. Tietyissä olosuhteissa infrastruktuurin yhteiskäyttö voisi myös vaarantaa turvallisuuden tai kansanterveyden ja verkkojen, myös kriittisen infrastruktuurin, eheyden ja turvallisuuden tai saman infrastruktuurin kautta pääasiallisesti tarjottavien palvelujen tarjoamisen. Lisäksi silloin, kun verkon ylläpitäjä tarjoaa jo toteuttamiskelpoisen vaihtoehtoisen passiivisen tukkutasen fyysisen käyttöoikeuden sähköisiin viestintäverkkoihin, jotka täyttäisivät käyttöoikeuden hakijan tarpeet, kuten pimeän kuidun tai kuitujen eriyttämisen, perustana olevan fyysisen infrastruktuurin käyttöoikeus voisi vaikuttaa kielteisesti sen liiketoimintamalliin, erityisesti pelkästään tukkumarkkinoilla toimivien operaattoreiden liiketoimintamalliin, ja investointikannustimiin. Tämä asetusta jäsenvaltioita rajoittamasta sellaisten käyttöoikeuksien epäämistä koskevien ehtojen soveltamista, jotka perustuvat pimeän kuidun tai kuitujen eriyttämisen olemassa olevaan tarjontaan, jos tällaiset tuotteet eivät olisi asiaankuuluvilla markkinoilla toteuttamiskelpoinen vaihtoehtoinen keino sähköisten viestintäverkkojen passiiviselle tukkutasen fyysiselle käyttöoikeudelle. Vaarana on myös fyysisen infrastruktuurin tehon päällekkäisyys. Tällaisen vaihtoehtoisen fyysisen tukkutasen käyttöoikeuden ehtojen oikeudenmukaisuuden ja kohtuullisuuden arvioinnissa olisi otettava huomioon muun muassa sen yrityksen liiketoimintamalli, joka tarjoaa tai jolla on lupa tarjota käyttöoikeuden tarjoavia yleisiä sähköisiä viestintäverkkoja, ja tarve välttää jommankumman osapuolen mahdollisen huomattavan markkinavoiman vahvistuminen; sekä se, yhdistääkö tai kytkeekö käyttöoikeuden tarjoaja käyttöoikeuden palveluihin, jotka eivät ole ehdottoman välttämättömiä. Jotta voidaan etenkin maaseutualueilla säilyttää investointikannustimet ja välttää haitalliset ja tahattomat taloudelliset vaikutukset FttP-verkkojen käyttöönotossa ensimmäisenä toimijana toimivan operaattorin liiketoimintamalliin, jäsenvaltiot voisivat säätää, että kun sähköisiä viestintäverkkoja tarjoava tai niiden tarjoamiseen luvan saanut yritys hakee käyttöoikeutta ainoaan sen kohteena olevalla peittoalueella sijaitsevaan kuituverkkoon, käyttöoikeuden tarjoaja voi evätä käyttöoikeuden fyysiseen infrastruktuuriinsa, jos se tarjoaa oikeudenmukaisin ja kohtuullisin ehdoin toteuttamiskelpoisen vaihtoehtoisen tukkutasen aktiivisen käyttöoikeuden, joka soveltuu erittäin suuren kapasiteetin verkkojen tarjontaan.

- (21) Jos operaattorit pyytävät käyttöoikeuksia tietylle alueelle, verkon ylläpitäjien ja julkisten sektorin elinten, jotka omistavat fyysisen infrastruktuurin tai pitävät sitä määräysvallassaan, olisi olemassa olevan fyysisen infrastruktuurin uudelleenkäytön helpottamiseksi tehtävä tarjous infrastruktuurinsa yhteiskäytöstä oikeudenmukaisin ja kohtuullisin ehdoin ja edellytyksin, joihin kuuluu myös hinta, jollei käyttöoikeutta evätä objektiivisista syistä. Julkisen sektorin elimiä olisi myös vaadittava tarjoamaan käyttöoikeuksia syrjimättömin ehdoin ja edellytyksin. Olosuhteista riippuen käyttöoikeuden myöntämisedellytyksiin voivat vaikuttaa useat eri tekijät. Näillä ehdoilla olisi varmistettava, että käyttöoikeuksien tarjoajilla on oikeudenmukainen mahdollisuus saada kohtuullinen tuotto investoinnille ja kattaa käyttöoikeuden tarjoamisesta aiheutuneet kustannukset, ja niihin voivat sisältyä seuraavat: i) mahdolliset kunnossapitoon ja mukauttamiseen liittyvät lisäkustannukset; ii) mahdolliset ennaltaehkäisevät takeet, jotka toteutetaan verkkojen varmuuteen, turvallisuuteen ja eheyteen kohdistuvien haitallisten vaikutusten rajoittamiseksi; iii) mahdolliset erityiset vastuuta koskevat järjestelyt vahinkojen varalta; iv) infrastruktuurin rakentamiseen mahdollisesti myönnetyn julkisen tuen käyttö, mukaan lukien tukeen liitetty tai kansallisessa lainsäädännössä unionin oikeuden mukaisesti vahvistetut erityiset ehdot ja edellytykset; v) kyky välittää tai tarjota infrastruktuurikapasiteettia julkisen palvelun velvoitteiden täyttämiseksi; ja vi) mahdolliset ympäristönsuojeluun, myös siltä osin, että vähennetään infrastruktuurin visuaalisia vaikutuksia yleisen hyväksynnän ja kestäväen käyttöönoton varmistamiseksi, kansanterveyteen, yleiseen turvallisuuteen tai kaupunki- ja maaseutusuunnittelun tavoitteiden saavuttamiseen liittyvistä kansallisista säännöksistä johtuvat rajoitukset.
- (22) Yleisten sähköisten viestintäverkkojen tai niiden liitännäistoimintojen fyysiseen infrastruktuuriin tehtävillä investoinneilla olisi edistettävä suoraan päätöksessä (EU) 2022/2481 vahvistettuja tavoitteita ja vältettävä opportunistista käyttäytymistä. Sen vuoksi kaikissa velvoitteissa, jotka koskevat olemassa olevan fyysisen infrastruktuurin käyttöoikeutta tai rakennusteknisten töiden koordinoitua, olisi otettava täysimääräisesti huomioon useita tekijöitä, kuten i) kyseisten investointien taloudellinen elinkelpoisuus niiden riskiprofiilin perusteella; ii) mahdollinen sijoitetun pääoman tuottoa koskeva aikataulu; iii) mahdolliset vaikutukset, joita käyttöoikeudella on tuotantoketjun loppupään kilpailuun ja sen seurauksena hintoihin ja sijoitetun pääoman tuottoon; iv) mahdolliset verkko-omaisuuden arvonalennukset käyttöoikeuspyynnön tekohetkellä; v) mahdollinen investoinnin taustalla oleva liiketoimintatapa, erityisesti erittäin suuren kapasiteetin verkkopalvelujen tarjoamiseen käytettävän fyysisen infrastruktuurin osalta; vi) käyttöoikeuden hakijalle mahdollisesti aiemmin tarjotut mahdollisuudet yhteiseen käyttöönottoon. Kun verkon ylläpitäjät ja julkisen sektorin elimet, joiden omistuksessa tai määräysvallassa fyysinen infrastruktuuri on, määrittävät hintoja ja ehtoja, käyttöoikeuksien tarjoajat tai riitojenratkaisuelimet voisivat käyttää tiettyjä käyttöoikeuksien hakijoiden ja käyttöoikeuksien tarjoajien välisiä voimassa olevia sopimuksia sekä kaupallisia ehtoja vertailuarvona määrittäessään, ovatko hinnat ja ehdot oikeudenmukaisia ja kohtuullisia eli markkinahintojen ja -olosuhteiden mukaisia.
- (23) Julkisen sektorin elimillä, jotka omistavat fyysisen infrastruktuurin tai pitävät sitä määräysvallassaan, ei välttämättä ole riittäviä resursseja, kokemusta tai tarvittavaa teknistä tietämystä, jotta ne voisivat aloittaa käyttöoikeuksia koskevat neuvottelut operaattoreiden kanssa. Näiden julkisen sektorin elinten fyysisen infrastruktuurin käyttöoikeuksien saannin helpottamiseksi voitaisiin nimetä elin, joka koordinoi käyttöoikeuspyyntöjä, antaa oikeudellista ja teknistä neuvontaa käyttöoikeuksien ehdoista ja edellytyksistä neuvottelemiseen ja asettaa fyysisistä infrastruktuuria koskevat asiaankuuluvat tiedot saataville keskitetyn tietopisteen kautta. Koordinointielin voisi myös tukea julkisen sektorin elimiä mallisopimusten laatimisessa ja seurata käyttöoikeuspyyntömenettelyn tuloksia ja kestoa. Elin voisi myös auttaa riitatilanteissa, jotka koskevat julkisen sektorin elinten omistaman tai sen määräysvallassa olevan fyysisen infrastruktuurin käyttöoikeutta.

- (24) Jäsenvaltiot voivat antaa ohjeita fyysisen infrastruktuurin käyttöoikeutta koskevien säännösten soveltamisesta, myös oikeudenmukaisten ja kohtuullisten ehtojen osalta. Sidosryhmien näkemykset olisi otettava asianmukaisesti huomioon, kun ohjeita laaditaan. Jos ohjeita antavaksi elimeksi on nimetty muu kuin kansallinen riitojenratkaisuelin, tämän näkemykset olisi otettava asianmukaisesti huomioon.
- (25) Operaattoreiden olisi pyynnöstä saatava vähimmäistiedot fyysisestä infrastruktuurista ja suunnitelluista rakennusteknisistä töistä käyttöönottoalueella. Näin ne voivat suunnitella tehokkaasti VHCN-verkkojen käyttöönottoa ja varmistaa, että tällaisten verkkojen käyttöönottoon soveltuvaa olemassa olevaa fyysistä infrastruktuuria ja suunniteltuja rakennusteknisiä töitä hyödynnetään mahdollisimman tehokkaasti. Tällaiset vähimmäistiedot ovat ennakoedellytys, jotta voidaan arvioida mahdollisuuksia käyttää olemassa olevaa fyysistä infrastruktuuria tai koordinoita suunniteltuja rakennusteknisiä töitä tietyllä alueella sekä vähentää olemassa oleville fyysisille infrastruktuureille aiheutuvia vahinkoja. Kun otetaan huomioon asianomaisten sidosryhmien määrä (ne kattavat julkisin ja yksityisin varoin rahoitetut asianmukaiset rakennustekniset työt sekä olemassa olevan fyysisen infrastruktuurin) ja jotta voidaan helpottaa kyseisten tietojen saantia (yli toimialojen ja maiden rajojen), verkon ylläpitäjien ja julkisen sektorin elinten, joihin sovelletaan avoimuusvelvoitteita, olisi toimitettava tällaiset ajan tasalla olevat vähimmäistiedot viipymättä määräajassa keskitetyn tietopisteen kautta. Tämä yksinkertaistaa tällaisten tietojen saantia koskevien pyyntöjen käsittelyä ja antaa operaattoreille mahdollisuuden ilmaista kiinnostuksensa fyysisen infrastruktuurin käyttöoikeuksiin tai ajoituksen kannalta ratkaisevan tärkeiden rakennusteknisten töiden koordinointiin. Vähimmäistiedot suunnitelluista rakennusteknisistä töistä olisi asetettava saataville keskitetyn tietopisteen kautta heti, kun tiedot ovat asianomaisen verkon ylläpitäjän saatavilla, ja joka tapauksessa, jos lupa vaaditaan, viimeistään kolme kuukautta ennen lupahakemuksen jättämistä toimivaltaisille viranomaisille.
- (26) Vähimmäistiedot olisi asetettava viipymättä saataville keskitetyn tietopisteen kautta oikeasuhteisin, syrjimättömin ja läpinäkyvin ehdoin, jotta operaattorit voivat esittää tietopyyntönsä. Keskitetty tietopiste voisi koostua sähköisestä tietorekisteristä, josta on pääsy tietoihin tai jossa tiedot voidaan asettaa saataville ja jossa pyyntöjä voidaan tehdä verkossa käyttämällä digitaalisia välineitä, kuten verkkosivuja, sähköpostiosoitteita, digitaalisia sovelluksia ja digitaalisia alustoja. Saataville annettuja tietoja voidaan rajoittaa, jotta voidaan varmistaa verkkojen, erityisesti kriittisen infrastruktuurin, turvallisuus ja eheys sekä kansallinen turvallisuus tai suojata oikeutettuja yritys- ja liikesalaisuuksia. Keskitetyssä tietopisteessä ei tarvitse säilyttää tietoja, kunhan varmistetaan, että siitä on yhteys muihin digitaalisiin välineisiin, kuten verkkoportaaleihin, digitaalisiin alustoihin, tietokantoihin tai digitaalisiin sovelluksiin, joihin tiedot tallennetaan. Näin ollen voidaan harkita eri malleja toteuttaa keskitetty tietopiste. Keskitetty tietopiste voi tarjota lisätoimintoja, kuten pääsyn lisätietoihin tai tuen olemassa olevan fyysisen infrastruktuurin käyttöoikeuspyyntöjen käsittelylle tai rakennusteknisten töiden koordinoinnille.

- (27) Jos pyyntö on kohtuullinen ja erityisesti jos se on tarpeen olemassa olevien fyysisten infrastruktuurien yhteiskäytön tai rakennusteknisten töiden koordinoinnin vuoksi, operaattoreille olisi lisäksi annettava mahdollisuus tehdä paikalla suoritettavia selvityksiä ja pyytää tietoa suunnitelluista rakennusteknisistä töistä läpinäkyvin, oikeasuhteisin ja syrjimättömin edellytyksin ja rajoittamatta takeita, jotka on toteutettu verkkojen turvallisuuden ja eheyden varmistamiseksi sekä luottamuksellisuuden ja yritys- ja liikesalaisuuksien suojaamiseksi.
- (28) Suunniteltuja rakennusteknisiä töitä koskevan avoimuuden lisäämistä keskitettyjen tietopisteiden kautta olisi kannustettava. Tämä voidaan tehdä ohjaamalla operaattorit tällaisiin tietoihin aina, kun ne ovat saatavilla. Avoimuutta voitaisiin lisätä myös siten, että lupahakemusten myöntämisen edellytyksenä olisi suunniteltuja rakennusteknisiä töitä koskevien tietojen asettaminen ensin saataville keskitetyn tietopisteen kautta.
- (29) Jäsenvaltioille jäävä harkintavalta jakaa keskitettyjen tietopisteiden tehtävät useammalle kuin yhdelle toimivaltaiselle elimelle ei saisi vaikuttaa niiden kykyyn hoitaa tehokkaasti näitä tehtäviä. Jos jäsenvaltioon on perustettu useampi kuin yksi keskitetty tietopiste, yhteisestä käyttöliittymästä koostuvan kansallisen keskitetyn digitaalisen yhteyspisteen olisi varmistettava saumaton pääsy kaikkiin keskitettyihin tietopisteisiin sähköisesti. Keskitetyn tietopisteen olisi oltava täysin digitalisoitu ja tarjottava helppo pääsy asiaankuuluviin digitaalisiin välineisiin. Tämän ansiosta verkon ylläpitäjät ja julkisen sektorin elimet voivat käyttää oikeuksiaan ja noudattaa tässä asetuksessa säädettyjä velvoitteitaan. Tähän sisältyy nopea pääsy vähimmäistietoihin, jotka koskevat olemassa olevaa fyysistä infrastruktuuria ja suunniteltuja rakennusteknisiä töitä, verkon ylläpitäjille asetettavia yleisiä ehtoja saada olemassa olevan fyysisen infrastruktuurin käyttöoikeus, sähköisiä hallinnollisia menettelyjä lupien ja asennusoikeuksien myöntämiseksi sekä sovellettavia ehtoja ja menettelyjä. Osana näitä vähimmäistietoja keskitetyn tietopisteen olisi tarjottava pääsy georeferoituihin tietoihin, jotka koskevat olemassa olevan fyysisen infrastruktuurin ja suunniteltujen rakennusteknisten töiden sijaintia. Tämän helpottamiseksi jäsenvaltioiden olisi tarjottava automatisoituja digitaalisia välineitä georeferoitujen tietojen toimittamista varten ja muuntotyökaluja, joilla tiedot voidaan muuntaa tuettuihin tietomuotoihin. Ne voitaisiin antaa niiden verkon ylläpitäjien ja julkisen sektorin elinten käyttöön, jotka vastaavat näiden tietojen antamisesta keskitetyn tietopisteen kautta. Lisäksi jos georeferoituja paikkatietoja on saatavilla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2007/2/EY¹⁰ mukaisen INSPIRE-paikkatietoportaalin kaltaisten muiden digitaalisten välineiden kautta, keskitetty tietopiste voisi tarjota käyttäjäystävällisen pääsyn näihin tietoihin.

¹⁰ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2007/2/EY, annettu 14 päivänä maaliskuuta 2007, Euroopan yhteisön paikkatietoinfrastruktuurin (INSPIRE) perustamisesta (EUVL L 108, 25.4.2007, s. 1).

- (30) Oikeasuhteisuuden ja turvallisuuden varmistamiseksi vaatimusta, joka koskee olemassa olevaa fyysistä infrastruktuuria koskevien tietojen asettamista saataville keskitetyn tietopisteen kautta, voidaan olla soveltamatta samoista syistä, joilla käyttöoikeuspyyntö voidaan evätä. Lisäksi olemassa olevaa fyysistä infrastruktuuria koskevien tietojen asettaminen saataville keskitetyn tietopisteen kautta voisi hyvin erityisissä tapauksissa olla vaivalloista tai kohtuutonta verkon ylläpitäjille ja julkisen sektorin elimille. Näin voi käydä esimerkiksi silloin, kun asiaan liittyvän omaisuuden kartoitusta ei ole vielä saatavilla ja kartoittaminen olisi erittäin kallista tai kun käyttöoikeuspyyntöjä on odotettavissa hyvin vähän jäsenvaltion tietyillä alueilla tai tietyn fyysisen infrastruktuurin osalta. Jos tietojen asettaminen saataville vaikuttaa kustannus-hyötyanalyysin perusteella kohtuuttomalta, verkon ylläpitäjiä ja julkisen sektorin elimiä ei pitäisi velvoittaa antamaan tällaisia tietoja. Jäsenvaltioiden olisi tehtävä tällainen kustannus-hyötyanalyysi, joka perustuu sidosryhmien kuulemiseen olemassa olevan fyysisen infrastruktuurin käyttöoikeuden kysynnästä, ja analyysi olisi päivitettävä säännöllisesti. Kuulemismenettely ja sen tulokset olisi asetettava julkisesti saataville keskitetyn tietopisteen kautta.
- (31) Johdonmukaisuuden varmistamiseksi keskitetyn tietopisteen tehtäviä hoitavien toimivaltaisten elinten, direktiivin (EU) 2018/1972 mukaisia tehtäviään hoitavien kansallisten sääntelyviranomaisten tai muiden toimivaltaisten viranomaisten, kuten kiinteistörekisteristä tai direktiivin 2007/2/EY (INSPIRE) täytäntöönpanosta vastaavien kansallisten, alueellisten tai paikallisten viranomaisten, olisi tapauksen mukaan kuultava toisiaan ja tehtävä yhteistyötä keskenään. Tällaisen yhteistyön tavoitteena olisi oltava verkon ylläpitäjien ja julkisen sektorin elinten, myös huomattavan markkinavoiman yrityksiksi nimettyjen yritysten (huomattavan markkinavoiman operaattoreiden), työpanoksen minimoiminen, kun ne noudattavat avoimuusvelvoitteitaan fyysistä infrastruktuuria koskevien tietojen asettamisessa saataville. Jos huomattavan markkinavoiman operaattorin fyysisestä infrastruktuurista vaaditaan erilainen tietokokonaisuus, tällaisen yhteistyön olisi johdettava hyödyllisten yhteyksien ja synergien luomiseen huomattavaan markkinavoimaan liittyvän tietokannan ja keskitetyn tietopisteen välille sekä tietojen keruuta ja toimittamista koskeviin oikeasuhteisiin yhteisiin käytäntöihin helposti vertailtavien tulosten aikaansaamiseksi. Yhteistyöllä olisi myös pyrittävä helpottamaan fyysistä infrastruktuuria koskevien tietojen saatavuutta kansalliset olosuhteet huomioon ottaen. Jos sääntelyvelvoitteita muutetaan tai ne peruutetaan, asianomaisten osapuolten olisi voitava sopia parhaista ratkaisuista fyysistä infrastruktuuria koskevien tietojen keräämisen ja toimittamisen mukauttamiseksi uusiin sovellettaviin sääntelyvaatimuksiin.
- (32) Jäsenvaltiot voivat päättää, että rakennusteknisten töiden koordinoitua koskevaa avoimuusvelvoitetta ei sovelleta rakennusteknisiin töihin kansalliseen turvallisuuteen liittyvien syiden perusteella tai hätätilanteessa. Näin voi olla toteutettujen rakennusteknisten töiden osalta, jos riskinä on, että maa- ja vesirakennustöiden ja niihin liittyvien laitosten huonontumisprosesseista, jotka johtuvat tuhoisista luonnon tai inhimillisistä tekijöistä, aiheutuu yleinen vaara, ja kyseisiä töitä tarvitaan niiden turvallisuuden tai purkamisen varmistamiseksi. Avoimuuden vuoksi jäsenvaltioiden olisi asetettava saataville tällaisissa olosuhteissa toteutettavien rakennusteknisten töiden tyypit keskitetyn tietopisteen kautta.

- (33) Jotta voidaan varmistaa huomattavat säästöt ja minimoida haitat, joita uusien sähköisten viestintäverkkojen käyttöönotto aiheuttaa alueelle, olisi kiellettävä sääntelyrajoitukset, jotka pääsääntöisesti estävät verkon ylläpitäjiä neuvottelemasta rakennusteknisten töiden koordinointia koskevista sopimuksista VHCN-verkkojen käyttöönottoa varten. Jos rakennusteknisiä töitä ei rahoiteta julkisista varoista, tämä asetus ei saisi rajoittaa verkon ylläpitäjien mahdollisuutta tehdä rakennusteknisten töiden koordinointisopimuksia omien investointi- ja liiketoimintasuunnitelmiensa mukaisesti ja haluamassaan aikataulussa.
- (34) Jäsenvaltioiden olisi maksimoitava kokonaan tai osittain julkisin varoin rahoitettavien rakennusteknisten töiden tulokset hyödyntämällä näiden töiden myönteisiä ulkoisvaikutuksia eri toimialoilla ja varmistamalla tasavertaiset mahdollisuudet käytettävissä olevan ja suunnitellun fyysisen infrastruktuurin yhteiskäyttöön VHCN-verkkojen käyttöönotossa. Julkisin varoin rahoitettujen rakennusteknisten töiden päätarkoitukseen ei saisi kohdistua kielteisiä vaikutuksia. Verkon ylläpitäjän, joka toteuttaa kyseiset rakennustekniset työt suoraan tai välillisesti (esimerkiksi alihankkijan kautta), olisi kuitenkin toteutettava VHCN-verkkojen elementtien käyttöönoton koordinointia koskevat oikea-aikaiset ja kohtuulliset pyynnöt oikeasuhteisin, syrjimättömin ja avoimin ehdoin. Pyyntönsä esittäneen operaattorin olisi esimerkiksi katettava kaikki lisäkustannukset, myös viivästyksistä aiheutuvat, ja pidettävä alkuperäisiin suunnitelmiin tehtävät muutokset mahdollisimman vähäisinä. Nämä säännökset eivät saisi vaikuttaa jäsenvaltioiden oikeuteen varata kapasiteettia sähköisiä viestintäverkkoja varten, vaikka erityisiä pyyntöjä ei olisi esitetty. Näin jäsenvaltiot voivat vastata fyysisten infrastruktuurien tulevaan kysyntään, jotta voidaan maksimoida rakennusteknisten töiden arvo, tai toteuttaa toimenpiteitä, joilla annetaan muuntyyppisten verkkojen, kuten liikenne-, kaasu- tai sähköverkkojen, ylläpitäjille samanlaiset oikeudet koordinoita rakennusteknisiä töitä.
- (35) Joissakin tapauksissa, erityisesti maaseudulla, syrjäisillä alueilla tai harvaan asutuilla alueilla tehtävien käyttöönottojen osalta, rakennusteknisten töiden koordinoitivelvoite saattaa vaarantaa käyttöönottojen taloudellisen elinkelpoisuuden ja viime kädessä estää markkinaehdoin toteutetut investoinnit. Sen vuoksi yritykselle, joka tarjoaa tai jolla on lupa tarjota yleisiä sähköisiä viestintäverkkoja, esitettyä rakennusteknisten töiden koordinointipyyntöä voidaan pitää erityisissä olosuhteissa kohtuuttomana. Näin olisi oltava erityisesti, jos pyynnön esittänyt yritys, joka tarjoaa tai jolla on lupa tarjota sähköisiä viestintäverkkoja, ei ole ilmaissut aikomustaan ottaa käyttöön VHCN-verkkoja kyseisellä alueella (joko verkon uutena käyttöönottona, parannuksena tai laajennuksena) ja jos oli esitetty pyyntö ilmoittaa aikomuksesta ottaa käyttöön VHCN-verkkoja nimetyillä alueilla tai sitä koskeva ennuste (direktiivin (EU) 2018/1972 22 artiklan mukaisesti) tai on pidetty unionin valtioneuvoston päätöksen mukainen julkinen kuuleminen. Jos tällaisia ennusteita tai pyyntöjä on esitetty ja/tai julkisia kuulemisia on pidetty useampia kuin yksi, olisi otettava huomioon ainoastaan kiinnostuksenilmaisun puuttuminen viimeisimmässä tilanteessa, joka kattaa ajanjakson, jonka aikana rakennusteknisten töiden koordinointia koskeva pyyntö esitetään. Jotta voidaan varmistaa mahdollisuus käyttää käyttöön otettua infrastruktuuria tulevaisuudessa, rakennustekniset työt suorittavan yrityksen, joka tarjoaa tai jolla on lupa tarjota yleisiä sähköisiä viestintäverkkoja, olisi taattava, että se ottaa käyttöön fyysisen infrastruktuurin, jonka kapasiteetti on riittävä, ottaen huomioon rakennusteknisten töiden koordinointia pyytäneen yrityksen ilmaisemat kapasiteettivaatimukset ja tarvittaessa jäsenvaltioiden antamat ohjeet. Tällä ei rajoiteta julkisten varojen osoittamista koskevien sääntöjen ja ehtojen eikä valtioneuvoston päätösten soveltamista.

- (35 b) Jäsenvaltiot voivat päättää olla soveltamatta rakennusteknisten töiden koordinointia koskevia tämän asetuksen säännöksiä, avoimuus mukaan luettuna, rakennusteknisiin töihin, jotka ovat laajuudeltaan rajattuja esimerkiksi arvon, koon tai keston osalta. Tällaisia voivat olla esimerkiksi alle 48 tuntia kestävät rakennustekniset työt, joissa käytetään mikro-ohjotusta tai jotka ovat luonteeltaan erittäin kiireellisiä.
- (36) Jäsenvaltiot voivat antaa ohjeita rakennusteknisten töiden koordinointia koskevien säännösten soveltamisesta, muun muassa kustannusten jakamisen osalta. Sidosryhmien ja kansallisten riitojenratkaisuelinten näkemykset olisi otettava asianmukaisesti huomioon, kun ohjeita laaditaan.
- (37) Tehokas koordinointi voi auttaa vähentämään kustannuksia ja viivästyksiä sekä käyttöönottohäiriöitä, jotka voivat johtua paikalla ilmenevistä ongelmista. Yksi esimerkki siitä, että rakennusteknisten töiden koordinoinnista voi olla selkeää hyötyä, ovat Euroopan laajuisiin energiaverkkoihin (TEN-E) ja Euroopan laajuisiin liikenneverkkoihin (TEN-T) sisältyvät monialaiset hankkeet, kuten 5G-käytävien käyttöönotto liikenneväylillä, kuten maanteilla, rautateilla ja sisävesiväylillä. Nämä hankkeet voivat usein edellyttää myös suunnittelun koordinointia tai yhteissuunnittelua, joka perustuu hankkeen osallistujien väliseen varhaiseen yhteistyöhön. Osana yhteissuunnittelua asianomaiset osapuolet voivat sopia etukäteen fyysisen infrastruktuurin käyttöönottopoluista sekä käytettävästä teknologiasta ja laitteista ennen rakennusteknisten töiden koordinointia. Sen vuoksi rakennusteknisten töiden koordinointia koskeva pyyntö olisi jätettävä mahdollisimman pian.
- (38) Sähköisten viestintäverkkojen elementtien tai niiden liitännäistoimintojen käyttöönottoon saatetaan tarvita monia erilaisia lupia, jotta kansallisia ja unionin yleisiä etuja voidaan suojella. Näitä voivat olla kaivu-, rakennus-, kaavoitus-, ympäristö- ja muut luvat sekä asennusoikeudet. Erityyppisten sähköisten viestintäverkkojen tai liitännäistoimintojen käyttöönottoon tarvittavien lupien ja asennusoikeuksien määrä sekä käyttöönoton paikallinen luonne voivat edellyttää erilaisten menettelyjen ja ehtojen soveltamista, mikä voi aiheuttaa vaikeuksia verkon käyttöönotossa. Sen vuoksi käyttöönoton helpottamiseksi kaikkia sääntöjä, jotka koskevat lupien ja asennusoikeuksien myöntämiseen sovellettavia ehtoja ja menettelyjä, olisi yksinkertaistettava ja yhdenmukaistettava kansallisella tasolla. Samalla kun säilytetään toissijaisuusperiaatteen mukaisesti kunkin toimivaltaisen viranomaisen oikeus osallistua menettelyyn ja niiden päätöksenteko-oikeudet, kaikkien tietojen, jotka koskevat rakennusteknisten töiden lupiin ja asennusoikeuksiin sovellettavia menettelyjä ja yleisiä ehtoja, olisi oltava saatavilla keskitetyn tietopisteen kautta. Tämä voisi vähentää monimutkaisuutta sekä lisätä tehokkuutta ja läpinäkyvyyttä kaikille operaattoreille ja erityisesti uusille tulokkaille ja pienille operaattoreille, jotka eivät toimi kyseessä olevalla alueella. Operaattoreilla olisi lisäksi oltava oikeus toimittaa lupia ja asennusoikeuksia koskevat pyyntönsä sähköisessä muodossa keskitetyn tietopisteen kautta. Kunkin toimivaltaisen viranomaisen olisi tiedotettava sähköisessä muodossa hakijoille niiden lupahakemusten tosiasiallisesta tilasta, joiden käsittelyyn se on toimivaltainen, mukaan lukien se, onko lupa myönnetty vai eväty, ja varmistettava, että tällaiset tiedot ovat hakijan saatavilla keskitetyn tietopisteen kautta.

- (39) Lupamenettelyt eivät saisi olla esteenä investoinneille tai haitata sisämarkkinoita. Jäsenvaltioiden olisi sen vuoksi varmistettava, että päätös siitä, myönnetäänkö VHCN-verkkojen elementtien tai niiden liitännäistoimintojen käyttöönottoa koskevia lupia, tehdään neljän kuukauden kuluessa täydellisen lupapyyntöön vastaanottamisesta. Lupamenettelyssä olisi tässä asetuksessa vahvistetun määräajan sijaan asetettava etusijalle sovellettava unionin oikeuden tai kansallinen lainsäädäntö, jossa säädetään muista erityisistä määräajoista tai velvoitteista menettelyn asianmukaista toteutusta varten, kuten ympäristöluvan myöntämistä koskeva hallinnollinen menettely tai muutoksenhakumenettelyssä vaadittava julkinen kuuleminen. Toimivaltaiset viranomaiset eivät saisi rajoittaa tai estää VHCN-verkkojen tai niiden liitännäistoimintojen käyttöönottoa tai vähentää niiden käyttöönoton taloudellista houkuttelevuutta. Ne eivät etenäkään saisi estää lupien ja asennusoikeuksien myöntämismenettelyjä etenemästä mahdollisuuksien mukaan rinnakkain tai vaatia ilman perusteluja operaattoreita hankkimaan tietyn tyyppinen lupa ennen kuin ne voivat hakea muuntotyyppisiä lupia. Toimivaltaisten viranomaisten olisi perusteltava toimivaltaansa kuuluvien lupien tai asennusoikeuksien mahdolliset epäämiset objektiivisin, avoimin, syrjimättömin ja oikeasuhteisin ehdoin.
- (40) Toimivaltaisten viranomaisten on määritettävä lupapyyntöön täydellisyys 20 työpäivän kuluessa sen vastaanottamisesta, jotta tarpeettomat viivästykset vältetään. Lupapyyntö olisi katsottava täydelliseksi, jollei toimivaltainen viranomainen pyydä hakijaa toimittamaan puuttuvia tietoja kyseisen määräajan kuluessa. Jos VHCN-verkkojen elementtien käyttöönottoon tarvitaan lupien lisäksi asennusoikeuksia, toimivaltaisten viranomaisten olisi direktiivin (EU) 2018/1972 43 artiklassa säädetystä poiketen myönnettävä tällaiset asennusoikeudet neljän kuukauden kuluessa pyynnön vastaanottamisesta, lukuun ottamatta pakkolunastustapauksia. Muita asennusoikeuksia, joita ei tarvita rakennusteknisiä töitä koskevien lupien yhteydessä, olisi edelleen myönnettävä kuuden kuukauden kuluessa direktiivin (EU) 2018/1972 43 artiklan mukaisesti.
- (41) Jäsenvaltioiden olisi kansallisen lainsäädännön mukaisesti määriteltävä infrastruktuuriluokat (kuten mastot, antennit, pylvää ja maanalaiset kaapelit), joihin ei sovelleta rakennuslupia, kaivulupia tai muuntotyyppisiä lupia. Näin voitaisiin toimia myös olemassa olevien kunnossapitotöiden tai asennusten teknisten parannusten, pienimuotoisten rakennusteknisten töiden, kuten kaivutöiden, ja lupien uusimisen yhteydessä.
- (42) Jotta tällaisten lupien ja asennusoikeuksien myöntämismenettelyt saataisiin päätökseen kohtuullisissa määräajoissa, kuten tietyistä kansallisen tason nykyaikaistamiskäytännöistä ja hyvistä hallintokäytännöistä käy ilmi, on tarpeen laatia hallinnon yksinkertaistamista koskevat periaatteet. Tähän voisi muun muassa kuulua ennakkolupaa koskevan velvoitteen rajoittaminen tapauksiin, joissa se on välttämätöntä.

- (43) VHCN-verkkojen elementtien käyttöönoton helpottamiseksi lupaan liittyvät maksut, lukuun ottamatta asennusoikeuksia, olisi rajoitettava hallinnollisiin kustannuksiin, jotka liittyvät lupapyyntöjen käsittelyyn direktiivin (EU) 2018/1972 16 artiklassa vahvistettujen periaatteiden mukaisesti. Asennusoikeuksien osalta sovelletaan direktiivin (EU) 2018/1972 42 ja 43 artiklan säännöksiä. Tähän eivät sisälly liitännäiskustannukset, jotka eivät liity lupahakemuksen käsittelyyn; tällaisia kustannuksia ovat esimerkiksi julkisen infrastruktuurin arvonalennuksista, korjauksista tai korvaamisista aiheutuvat kustannukset taikka kustannukset, jotka aiheutuvat toimenpiteistä, joilla varmistetaan yleinen turvallisuus rakennusteknisten töiden aikana ja jotka julkisen sektorin elin on perinyt toimijalta kansallisen lainsäädännön mukaisesti.
- (44) Päätöksessä (EU) 2022/2481 esitettyjen tavoitteiden saavuttaminen edellyttää, että vuoteen 2030 mennessä kaikilla tietyissä sijaintipaikoissa olevilla loppukäyttäjillä on mahdollisuus gigabittiyhteyteen [...] verkon liityntäpisteeseen saakka, ja kaikki seuraavan sukupolven langattomat nopeat verkot, joiden suorituskyky on vähintään 5G-verkon tasoinen, kattavat kaikki asutut alueet teknologianeutraaliuden periaatteen mukaisesti. Gigabittiverkkojen tarjoamista loppukäyttäjälle olisi helpotettava nykyaikaisella ja tulevaisuuden vaatimukset huomioon ottavalla kuitupohjaisella teknologialla, joka soveltuu erityisesti nykyaikaisiin ja tulevaisuuden vaatimukset huomioon ottaviin kiinteistön fyysisiin infrastruktuureihin, rakennuksen liityntäpisteisiin ja kiinteistön kaapeleihin. Rakennuksen varustaminen rakennusvaiheessa pienoiskanavilla kaapelointia varten aiheuttaa vain vähäisiä lisäkustannuksia, kun taas gigabitti-infrastruktuurin jälkiasentaminen rakennuksiin voi muodostaa merkittävän osan gigabittiverkon käyttöönoton kustannuksista. Sen vuoksi kaikki uudet ja peruskorjattavat rakennukset, kun peruskorjaus sisältää koko kiinteistön fyysisen infrastruktuurin tai sen merkittävän osan rakenteellisia muutoksia, olisi varustettava fyysisellä infrastruktuurilla: rakennuksen liityntäpisteellä, joka on helposti yhden tai useamman yleisiä sähköisiä viestintäverkkoja tarjoavan tai niiden tarjoamiseen luvan saaneen yrityksen käytettävissä, ja kiinteistön kuitukaapeleilla, joiden avulla loppukäyttäjät voidaan liittää gigabittinopeuksiin. Kiinteistöjen rakennuttajien olisi lisäksi huolehdittava siitä, että kukin asunto varustetaan tyhjällä kaapelikanavalla joka päättyy monen asunnon kiinteistön sisä- tai ulkopuolella sijaitsevaan liityntäpisteeseen ja jonka avulla voidaan muodostaa yhteys verkon liityntäpisteisiin saakka tai jäsenvaltioissa, joissa verkon liityntäpiste on sallittua sijoittaa loppukäyttäjän oman sijaintipaikan ulkopuolelle, siihen fyysiseen pisteeseen asti, josta loppukäyttäjä muodostaa yhteyden julkiseen verkkoon. Loppukäyttäjän sijaintipaikassa energiatehokkuuden parantamiseksi (Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2010/31/EU¹¹ mukaisesti) tehtävät olemassa olevien rakennusten peruskorjaukset tarjoavat myös mahdollisuuden nykyaikaistaa ja varustaa kyseiset rakennukset kuituyhteyksiä tukevalla kiinteistön fyysisellä infrastruktuurilla, kiinteistön kuitukaapeleilla ja kiinteistön liityntäpisteellä.
- (44 a) Kiinteistön liityntäpisteen olisi oltava helposti, toisin sanoen ilman liiallista vaivaa, useiden toimijoiden käytettävissä erityisesti silloin, kun se sijaitsee kiinteistön sisällä, jotta kiinteistöön ei muodostu monopoliasemaa eikä sellaisen muodostumista edistetä.

¹¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2010/31/EU, annettu 19 päivänä toukokuuta 2010, rakennusten energiatehokkuudesta (EUVL L 153, 18.6.2010, s. 13).

- (44 b) Kuituyhteyksiä tukevaa kiinteistön fyysistä infrastruktuuria, kiinteistön liityntäpistettä ja kiinteistön kaapeleita koskevat säännökset eivät estä muuntotyypin teknologian käyttöä samassa kiinteistön fyysisessä infrastruktuurissa. Nämä säännökset eivät saisi vaikuttaa kiinteistön omistajien oikeuteen varustaa kiinteistöä kuidun lisäksi kiinteistön sisäisellä fyysisellä infrastruktuurilla, johon voidaan asentaa kaapeleita kuitukaapelien tai muiden sähköisten viestintäverkkojen elementtien lisäksi.
- (45) Mahdollisuutta varustaa rakennus kuituyhteyksiä tukevalla kiinteistön fyysisellä infrastruktuurilla tai [...]kiinteistön liityntäpisteellä taikka kiinteistön kuitukaapeleilla saatetaan pitää suhteettomana kustannuksiin nähden tietyissä tapauksissa, kuten joidenkin uusien yhden asunnon kiinteistöjen tai peruskorjattavien rakennusten yhteydessä. Tämä voi perustua objektiivisiin syihin, kuten räätälöityihin kustannusarvioihin, sijaintiin liittyviin taloudellisiin syihin tai kulttuuriperinnön suojeluun tai ympäristöön liittyviin syihin (esimerkiksi tietyn tyyppisten muistomerkkien osalta).
- (46) Mahdollisten ostajien ja vuokralaisten olisi hyödyllistä voida tunnistaa rakennukset, jotka on varustettu kuituyhteyksiä tukevalla kiinteistön fyysisillä infrastruktuureilla ja kiinteistön liityntäpisteellä sekä kiinteistön kuitukaapeleilla ja joilla näin ollen on huomattavat kustannussäästämahdollisuudet. Myös rakennusten kuituvalmiutta olisi edistettävä. Jäsenvaltiot voivat siksi kehittää ”kuituyhteyksiä tukeva” -merkinnän kiinteistöille, jotka on varustettu tällaisella infrastruktuurilla, kuituyhteyksiä tukevalla kiinteistön liityntäpisteellä ja kiinteistön kuitukaapeleilla tämän asetuksen mukaisesti.
- (47) Yritykset, jotka tarjoavat tai joilla on lupa tarjota yleisiä sähköisiä viestintäverkkoja ja jotka ottavat käyttöön gigabittiverkkoja tietyllä alueella, voisivat saavuttaa merkittäviä mittakaavaetuja, jos ne voisivat liittää verkkonsa rakennuksen liityntäpisteeseen käyttämällä olemassa olevaa fyysistä infrastruktuuria ja palauttamalla töiden kohteena oleva alue ennalleen. Tämän olisi oltava mahdollista riippumatta siitä, onko tilaaja ilmaissut nimenomaisen kiinnostuksensa palveluun kyseisenä ajankohtana, ja edellyttäen, että vaikutus yksityiseen omaisuuteen on mahdollisimman vähäinen. Kun verkko on liitetty kiinteistön liityntäpisteeseen, verkkoon voidaan liittää lisäasiakkaita huomattavasti alhaisemmin kustannuksin, erityisesti kytkentöinä verkon liityntäpisteisiin saakka, tai jäsenvaltioissa, joissa verkon liityntäpiste on sallittua sijoittaa loppukäyttäjän oman sijaintipaikan ulkopuolelle, siihen fyysiseen pisteeseen asti, josta loppukäyttäjä muodostaa yhteyden julkiseen verkkoon, erityisesti hyödyntämällä kuituyhteyksiä tukevaa rakennuksen sisäistä kiinteistökaapelointia, jos se on jo olemassa. Tämä tavoite täyttyy myös silloin kun kiinteistö itsessään on jo varustettu gigabittiverkolla, johon tarjotaan käyttöoikeus läpinäkyvin, oikeasuhteisin ja syrjimättömin ehdoin ja edellytyksin mille tahansa yleisen viestintäverkon tarjoajalle, jolla on kiinteistössä aktiivinen tilaaja. Tällainen tilanne saattaa olla erityisesti jäsenvaltioissa, jotka ovat toteuttaneet toimenpiteitä direktiivin (EU) 2018/1972 44 artiklan mukaisesti. Yleisiä sähköisiä viestintäverkkoja tarjoavien tai niiden tarjoamiseen luvan saaneiden yritysten olisi mahdollisuuksien mukaan poistettava verkkoelementtinsä (kuten vanhentuneet kaapelit ja laitteet) ja palautettava töiden kohteena olevat alueet ennalleen, kun tilaajan kanssa tehty sopimus puretaan.

- (48) Jotta voidaan osaltaan varmistaa gigabittiverkkojen saatavuus loppukäyttäjille, uusissa ja peruskorjattavissa rakennuksissa olisi oltava kuituyhteyksiä tukeva kiinteistön fyysinen infrastruktuuri, kiinteistön kuitukaapelit ja kiinteistön liityntäpiste, paitsi jos tästä aiheutuu kohtuuttomasti kustannuksia suhteessa peruskorjauksen kokonaiskustannuksiin. Jäsenvaltioilla olisi oltava tietty määrä joustoa tämän saavuttamiseksi. Tällä asetuksella ei näin ollen pyritä yhdenmukaistamaan asiaan liittyviä kustannuksia koskevia sääntöjä, muun muassa niitä, jotka koskevat niiden kustannusten kattamista, jotka aiheutuvat rakennusten varustamisesta kuituyhteyksiä tukevalla kiinteistön fyysisellä infrastruktuurilla, kiinteistön kuitukaapeleilla ja kiinteistön liityntäpisteellä.
- (49) Toissijaisuusperiaatteen mukaisesti ja kansallisten olosuhteiden huomioon ottamiseksi jäsenvaltioiden olisi hyväksyttävä standardit tai tekniset eritelmät, joita tarvitaan uusien ja peruskorjattavien rakennusten varustamiseksi kuituyhteyksiä tukevalla kiinteistön fyysisellä infrastruktuurilla ja kiinteistön kuitukaapeleilla sekä uusien ja peruskorjattavien monen asunnon kiinteistöjen varustamiseksi liityntäpisteellä. Nämä standardit tai tekniset eritelmät voivat sisältää vähintään seuraavat tiedot: kiinteistön liityntäpisteen eritelmät, kuituliitännän eritelmät, kaapelien eritelmät, pistokeliitännän eritelmät, putkia tai mikrokanavia koskevat eritelmät, tekniset eritelmät, joita tarvitaan sähkökaapelien häiriöiden estämiseksi, ja pienin taivutussäde. Jäsenvaltiot voivat asettaa rakennuslupien myöntämisen edellytykseksi se, että kyseinen uusi rakennushanke tai rakennuslupaa edellyttävä peruskorjaushanke on vahvistettuun testausselosteeseen tai jäsenvaltioiden käyttöön ottamalla vastaavalla menetelmällä tuotettuun selosteeseen perustuvien standardien tai teknisten eritelmien mukainen. Sen lisäksi, että toimivaltaiset viranomaiset myöntävät rakennuslupan sen jälkeen, kun on varmistettu, että rakennushanke on teknisiltä näkökohdiltaan asiaa koskevien säännösten mukainen, tarvitaan joissakin jäsenvaltioissa myös lupa käyttää rakennusta suunniteltuun käyttötarkoitukseen sen valmistumisen jälkeen. Jäsenvaltiot voivat myös perustaa sertifiointijärjestelmiä, joiden avulla voidaan osoittaa standardien tai teknisten eritelmien noudattaminen ja saada ”kuituyhteyksiä tukeva” -merkintä. Jäsenvaltiot voisivat lisäksi ottaa huomioon sertifiointijärjestelmiin direktiivin 2010/31/EU nojalla sovellettavat menettelyvaatimukset ja harkita myös mahdollisuutta käynnistää molemmat pyyntömenettelyt yhdessä, jotta voidaan välttää tämän asetuksen nojalla perustettuun sertifiointijärjestelmään liittyvän byrokratian lisääntyminen.
- (50) Digitaalisesta osallisuudesta koituvien yhteiskunnallisten hyötyjen vuoksi ja VHCN-verkkojen käyttöönoton taloudelliset vaikutukset huomioon ottaen tapauksissa, joissa loppukäyttäjien tiloja ei ole varustettu passiivisella tai aktiivisella kuituyhteyksiä tukevalla infrastruktuurilla eikä käytettävissä ole vaihtoehtoja VHCN-verkkojen tarjoamiseksi tilaajalle, yleisten viestintäverkkojen tarjoajilla olisi oltava oikeus liittää verkkonsa yksityisiin tiloihin omalla kustannuksellaan edellyttäen, että yksityiseen omaisuuteen kohdistuva vaikutus pidetään mahdollisimman vähäisenä esimerkiksi käyttämällä rakennuksessa jo olevaa fyysistä infrastruktuuria mahdollisuuksien mukaan uudelleen ja huolehtimalla siitä, että töiden kohteena olevat alueet palautetaan kaikilta osin ennalleen.
- (51) Kiinteistön fyysisen infrastruktuurin käyttöoikeutta koskevien pyyntöjen olisi kuuluttava tämän asetuksen soveltamisalaan, kun taas kuitukaapelien käyttöoikeutta koskevien pyyntöjen olisi kuuluttava direktiivin (EU) 2018/1972 soveltamisalaan.

- (52) Jäsenvaltiot voivat antaa ohjeita, jotka liittyvät kiinteistön fyysisen infrastruktuurin käyttöoikeutta koskevien säännösten soveltamiseen, muun muassa infrastruktuurin käyttöoikeutta koskeviin ehtoihin ja edellytyksiin. Sidosryhmien ja kansallisten riitojenratkaisuelinten näkemykset olisi otettava asianmukaisesti huomioon, kun ohjeita laaditaan.
- (53) Keskitettyjen tietopisteiden palvelut olisi toteutettava täysin sähköisesti, jotta voidaan edistää hallinnollisten menettelyjen nykyaikaistamista ja ketteryyttä sekä vähentää VHCN-verkkojen käyttöönottomennettelyjen kustannuksia ja niihin käytettyä aikaa. Tätä varten keskitettyjen tietopisteiden olisi tarjottava helppo pääsy tarvittaviin digitaalisiin välineisiin, kuten verkkoportaaleihin, sähköpostiosoitteisiin, tietokantoihin, digitaalisiin alustoihin ja digitaalisiin sovelluksiin. Välineiden avulla olisi voitava tehokkaasti saada vähimmäistiedot olemassa olevasta fyysisestä infrastruktuurista ja suunnitelluista rakennusteknisistä töistä sekä mahdollisuus pyytää tietoja. Näiden digitaalisten välineiden olisi myös mahdollistettava pääsy lupien ja asennusoikeuksien myöntämistä koskeviin sähköisiin hallinnollisiin menettelyihin sekä niihin liittyviin tietoihin sovellettavista ehdoista ja menettelyistä. Jos jäsenvaltioon on perustettu useampi kuin yksi keskitetty tietopiste, kaikkien keskitettyjen tietopisteiden olisi oltava helposti ja saumattomasti saatavilla sähköisesti kansallisen keskitetyn digitaalisen yhteyspisteen kautta. Tällä yhteyspisteellä olisi oltava yhteinen käyttöliittymä, jolla varmistetaan pääsy verkossa oleviin keskitettyihin tietopisteisiin. Kansallisen keskitetyn digitaalisen yhteyspisteen olisi helpotettava operaattoreiden ja keskitettyjen tietopisteiden tehtäviä hoitavien toimivaltaisten viranomaisten välistä vuorovaikutusta.
- (54) Jäsenvaltioiden olisi voitava tukeutua digitaalisiin välineisiin, kuten verkkoportaaleihin, sähköpostiosoitteisiin, tietokantoihin, digitaalisiin alustoihin ja digitaalisiin sovelluksiin, jotka saattavat olla jo saatavilla paikallisella, alueellisella tai kansallisella tasolla, ja tarvittaessa parantaa niitä keskitetyn tietopisteen tehtävien suorittamiseksi edellyttäen, että ne noudattavat tässä asetuksessa säädettyjä velvoitteita. Tähän sisältyy pääsy kansallisen keskitetyn digitaalisen yhteyspisteen kautta ja kaikkien tässä asetuksessa säädettyjen toimintojen saatavuus. Yhden kerran periaatteen ja tietojen minimoinnin ja tarkkuuden periaatteiden noudattamiseksi jäsenvaltioiden olisi voitava tarvittaessa integroida muita digitaalisia alustoja, tietokantoja tai sovelluksia, jotka tukevat keskitettyjä tietopisteitä. Esimerkiksi digitaaliset alustat, tietokannat tai sovellukset, jotka tukevat olemassa olevan fyysisen infrastruktuurin keskitettyjä tietopisteitä, voitaisiin liittää yhteen tai integroida kokonaan tai osittain suunniteltuja rakennusteknisiä töitä ja lupien myöntämistä koskevien alustojen tai sovellusten kanssa.

- (55) Jotta tämän asetuksen mukaisten keskitettyjen tietopisteiden tehokkuus voidaan varmistaa, jäsenvaltioiden olisi huolehdittava riittävästä resursseista ja siitä, että tarvittavat tiedot olisi esitettävä maantieteellistä aluetta koskevat tiedot ovat helposti saatavilla. Tiedot olisi esitettävä riittävän yksityiskohtaisina, jotta ne olisivat mahdollisimman tehokkaita annettujen tehtävien kannalta, myös paikallisessa kiinteistörekisterissä. Tässä yhteydessä jäsenvaltiot voivat harkita mahdollisia synergioita ja mittakaavaetuja, joita voidaan saada Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2006/123/EY¹² 6 artiklassa tarkoitettujen keskitettyjen asiointipisteiden sekä muiden suunniteltujen tai olemassa olevien sähköisen hallinnon ratkaisujen avulla nykyisten rakenteiden hyödyntämiseksi ja käyttäjille koituvien hyötyjen maksimoimiseksi. Samoin Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2018/1724¹³ tarkoitetun yhteisen digitaalisen palveluväylän olisi oltava yhteydessä keskitettyihin tietopisteisiin.
- (56) Kustannukset, jotka aiheutuvat kansallisen keskitetyn digitaalisen yhteyspisteen, keskitettyjen tietopisteiden ja tämän asetuksen säännösten noudattamiseksi tarvittavien digitaalisten välineiden perustamisesta, voivat olla kokonaan tai osittain kelpoisia rahoitustukeen, jota myönnetään unionin rahastoista, kuten Euroopan aluekehitysrahaston erityistavoitteesta ”kilpailukykyisempi ja älykkäämpi Eurooppa edistämällä innovatiivisia ja älykkäitä taloudellisia muutoksia sekä alueellisia tieto- ja viestintätekniisiä yhteyksiä”¹⁴; Digitaalinen Eurooppa -ohjelman¹⁵ erityistavoitteesta ”digitaalisten valmiuksien käyttöönotto ja paras käyttö” sekä yhteentoimivuus sekä elpymis- ja palautumistukivälineen¹⁶ pilareista digitaalinen muutos sekä älykäs, kestävä ja osallistava kasvu, mukaan lukien taloudellinen yhteenkuuluvuus, työpaikat, tuottavuus, kilpailukyky, tutkimus, kehittäminen ja innovointi, sekä toimivat sisämarkkinat, joilla on vahvoja pk-yrityksiä. Edellytyksenä on, että niissä asetetut tavoitteet ja tukikelpoisuusperusteet täyttyvät.

¹² Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2006/123/EY, annettu 12 päivänä joulukuuta 2006, palveluista sisämarkkinoilla ([EUVL L 376, 27.12.2006, s. 36](#)).

¹³ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2018/1724, annettu 2 päivänä lokakuuta 2018, tietoja, menettelyjä sekä neuvonta- ja ongelmanratkaisupalveluja saataville tarjoavan yhteisen digitaalisen palveluväylän perustamisesta ja asetuksen (EU) N:o 1024/2012 muuttamisesta ([EUVL L 295, 21.11.2018, s. 1](#)).

¹⁴ Euroopan aluekehitysrahastosta ja koheesiorahastosta 24 päivänä kesäkuuta 2021 annettun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/1058 (EUVL L 231, 30.6.2021, s. 60) 3 artiklan 1 kohdan a alakohda.

¹⁵ Digitaalinen Eurooppa -ohjelman perustamisesta ja päätöksen (EU) 2015/2240 kumoamisesta 29 päivänä huhtikuuta 2021 annettun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/694 (EUVL L 166, 11.5.2021, s. 1) 8 artikla.

¹⁶ Elpymis- ja palautumistukivälineen perustamisesta 12 päivänä helmikuuta 2021 annettun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/241 (EUVL L 57, 18.2.2021, s. 17) 3 artikla.

- (57) Jos fyysisen infrastruktuurin käyttöoikeutta tai rakennusteknisten töiden koordinoitua koskevien kaupallisten neuvottelujen aikana syntyy erimielisyyttä teknisistä ja kaupallisista ehdoista ja edellytyksistä, kunkin osapuolen olisi voitava saattaa asia kansallisen tason riitojenratkaisuelimen käsiteltäväksi ratkaisun määräämiseksi osapuolille, jotta vältetään perusteettomat kieltäytymiset pyynnön täyttämisestä tai kohtuuttomien ehtojen asettaminen. Riitojenratkaisuelimen olisi käyttöoikeuden hintoja tai koordinoitujen rakennusteknisten töiden kustannusten jakamista määrittäessään varmistettava, että käyttöoikeuden tarjoajalla ja verkon ylläpitäjillä, jotka suunnittelevat rakennusteknisiä töitä, on oikeudenmukaiset mahdollisuudet periä takaisin kustannukset, jotka aiheutuvat niiden fyysisen infrastruktuurin käyttöoikeuden tarjoamisesta tai suunniteltujen rakennusteknisten töiden koordinoinnista. Tässä olisi otettava huomioon erityiset kansalliset olosuhteet, mahdollisesti käyttöön otetut tariffirakenteet ja kansallisen sääntelyviranomaisen mahdollisesti aiemmin toteuttamat korjaavat toimenpiteet. Riitojenratkaisuelimen olisi myös otettava huomioon pyydetyn käyttöoikeuden tai suunniteltujen rakennusteknisten töiden koordinoinnin vaikutus käyttöoikeuksien tarjoajan tai rakennusteknisiä töitä suunnittelevien verkon ylläpitäjien liiketoimintasuunnitelmaan, mukaan lukien niiden tekemät tai suunnittelemat investoinnit, erityisesti investoinnit siihen fyysiseen infrastruktuuriin, johon pyynnössä viitataan.
- (58) Kansallisen riitojenratkaisuelimen olisi ratkaistava riita kohtuullisessa ajassa, jotta voidaan välttää viivästymiset verkkojen käyttöönottossa. Riita on joka tapauksessa ratkaistava viimeistään neljän kuukauden kuluttua riidanratkaisupyynnön vastaanottamisesta, kun on kyse olemassa olevan fyysisen infrastruktuurin käyttöoikeutta koskevista riidoista, ja kahden kuukauden kuluessa, kun on kyse fyysisestä infrastruktuurista koskevasta avoimuudesta, suunniteltujen rakennusteknisten töiden koordinoinnista ja suunniteltuja rakennusteknisiä töitä koskevasta avoimuudesta. Riidan ratkaisun viivästymiseen oikeuttavat poikkeukselliset olosuhteet voivat olla sellaisia, joihin riidanratkaisuelimet eivät voi vaikuttaa, kuten päätöksen tekemiseksi tarvittavien tietojen tai asiakirjojen riittämättömyys, mukaan lukien muiden sellaisten toimivaltaisten viranomaisten näkemykset, joita on kuultava, tai asian monimutkaisuus.
- (59) Jos VHCN-verkkojen käyttöönottoon tarvittavan fyysisen infrastruktuurin käyttöoikeudesta, suunnitelluista rakennusteknisistä töistä tai niitä koskevista tiedoista syntyy riitoja, riitojenratkaisuelimellä olisi oltava valtuudet ratkaista tällaiset riidat sitovalla päätöksellä. Tällaisen elimen päätökset eivät saisi missään tapauksessa rajoittaa osapuolten mahdollisuutta saattaa asia tuomioistuimen ratkaistavaksi tai toteuttaa muodollista riitojenratkaisua edeltävä tai sen kanssa rinnakkainen sovittelumekanismi, joka voisi tapahtua sovittelun tai ylimääräisen keskustelukierroksen muodossa.
- (60) Tämä asetus ei toissijaisuusperiaatteen mukaisesti kuitenkaan saisi rajoittaa jäsenvaltioiden mahdollisuutta osoittaa tässä asetuksessa säädetyt sääntelytehtävät sellaisille viranomaisille, jotka voivat suorittaa ne parhaiten, noudattaen toimivallan ja valtuuksien jakamista koskevaa kansallista valtiosääntöoikeudellista järjestelmää, ja tässä asetuksessa vahvistettujen vaatimusten mukaisesti. Hallinnollisen taakan vähentämiseksi jäsenvaltioiden olisi voitava nimetä jokin nykyinen elin tai säilyttää direktiivin 2014/61/EU mukaisesti jo nimetyt toimivaltaiset elimet. Toimivaltaiselle elimelle tai toimivaltaisille elimille osoitettuja tehtäviä koskevat tiedot olisi julkaistava keskitetyn tietopisteen kautta ja ilmoitettava komissiolle, jollei sitä ole jo tehty direktiivin 2014/61/EU mukaisesti. Jäsenvaltioille jäävä harkintavalta jakaa keskitetyn tietopisteen tehtävät useammalle kuin yhdelle toimivaltaiselle elimelle ei saisi vaikuttaa niiden kykyyn hoitaa tehokkaasti näitä tehtäviä.

- (61) Nimetyn kansallisen riitojenratkaisuelimen ja keskitetyn tietopisteen tehtäviä hoitavan toimivaltaisen elimen olisi varmistettava puolueettomuus, riippumattomuus ja rakenteellinen erottaminen asianomaisiin osapuoliin nähden sekä käytettävä toimivaltuuksiaan puolueettomasti, avoimesti ja viivytyksittä. Niillä on myös oltava asianmukaiset toimivaltuudet ja resurssit.
- (62) Jäsenvaltioiden olisi säädettävä asianmukaisista, tehokkaista, oikeasuhteisista ja varoittavista seuraamuksista, jos tätä asetusta tai toimivaltaisten elinten antamaa sitovaa päätöstä ei noudateta. Seuraamuksia sovelletaan myös tapauksiin, joissa verkon ylläpitäjä tai julkisen sektorin elin antaa keskitetyn tietopisteen kautta harhaanjohtavia, virheellisiä tai puutteellisia tietoja tietoisesti tai törkeän tuottamuksellisesti.
- (63) Jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla saavuttaa tämän asetuksen tavoitteita, joilla pyritään helpottamaan VHCN-verkkoihin soveltuvien fyysisten infrastruktuurien käyttöönottoa koko unionissa sisämarkkinoita edistävällä tavalla, koska niiden lähestymistavoissa on edelleen eroja ja direktiivin 2014/61/EU saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä on hidasta ja tehotonta. Tarvittavien verkkojen käyttöönottojen ja investointien mittakaavan vuoksi tavoitteet voidaan saavuttaa paremmin unionin tasolla. Unioni voi siten toteuttaa toimenpiteitä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Mainitussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä asetuksessa ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen näiden tavoitteiden saavuttamiseksi.
- (63 b) Tämä asetus ei vaikuta jäsenvaltioiden velvollisuuteen taata kansallinen turvallisuus eikä niiden valtuuksiin huolehtia muista keskeisistä valtion tehtävistä, erityisesti yleisen turvallisuuden, alueellisen koskemattomuuden ja yleisen järjestyksen ylläpitämisen osalta. Tämän mukaisesti tällaisia seikkoja koskevia poikkeuksia tästä asetuksesta olisi pidettävä asianmukaisesti perusteltuina ja oikeasuhteisina.
- (64) Tässä asetuksessa kunnioitetaan perusoikeuksia ja noudatetaan Euroopan unionin perusoikeuskirjassa tunnustettuja periaatteita. Erityisesti tällä asetuksella pyritään varmistamaan, että oikeutta yksityisyyteen, liikesalaisuuksien suojaa, elinkeinovapautta, omistusoikeutta ja oikeutta tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin kunnioitetaan täysimääräisesti. Tätä asetusta on sovellettava näiden oikeuksien ja periaatteiden mukaisesti.
- (65) Tähän asetukseen sisältyvät säännökset kattavat kaikki direktiivin 2014/61/EU soveltamisalaan kuuluvat aihealueet, minkä vuoksi mainittu direktiivi olisi kumottava.

- (66) Voimaantulon ja soveltamisen välisen 24 kuukauden ajanjakson tarkoituksena on antaa jäsenvaltioille riittävästi aikaa varmistaa, että niiden kansallinen lainsäädäntö ei sisällä esteitä tämän asetuksen yhdenmukaiselle ja tehokkaalle soveltamiselle. Alle 3 500 asukkaan kuntien osalta jäsenvaltiot voivat tässä asetuksessa säädetyin edellytyksin säätää, että fyysisen infrastruktuurin käyttöoikeuksia koskeviin pyyntöihin liittyvien tietojen toimittamisen määräaika pidennetään 12 lisäkuukaudella. 24 kuukauden määräaika ei rajoita tässä asetuksessa säädettyjen sellaisten erityissääntöjen soveltamista, jotka koskevat asetuksessa täsmennettyjen erityissäännösten soveltamista viiveellä. Jäsenvaltioiden on poistettava kansalliset säännökset, jotka ovat päällekkäisiä tai ristiriidassa tämän asetuksen kanssa, asetuksen soveltamisen alkamisajankohtaan mennessä. Mitä tulee uuden lainsäädännön antamiseen tänä aikana, Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 4 artiklan 3 kohdasta seuraa, että jäsenvaltioilla on vilpittömän yhteistyön mukainen velvollisuus olla ryhtymättä toimiin, jotka olisivat ristiriidassa unionin tulevien oikeussääntöjen kanssa,

OVAT HYVÄKSYNEET TÄMÄN ASETUKSEN:

Kohde ja soveltamisala

1. Tämän asetuksen tarkoituksena on helpottaa erittäin suuren kapasiteetin verkkojen, jäljempänä 'VHCN-verkkojen', käyttöönottoa ja kannustaa siihen edistämällä olemassa olevan fyysisen infrastruktuurin yhteiskäyttöä ja mahdollistamalla uuden fyysisen infrastruktuurin tehokkaampi käyttöönotto, jotta tällaiset verkot voidaan ottaa käyttöön nopeammin ja alhaisemmin kustannuksin.
2. Jos jokin tämän asetuksen säännös on ristiriidassa direktiivin (EU) 2018/1972 tai direktiivin 2002/77/EY säännöksen kanssa, näiden direktiivien asiaan liittyvät säännökset ovat ensisijaisia.
3. Tässä asetuksessa vahvistetaan vähimmäisvaatimukset 1 kohdassa vahvistettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Jäsenvaltiot voivat pitää voimassa tai ottaa käyttöön unionin lainsäädännön mukaisia sääntöjä, jotka ovat tiukempia tai yksityiskohtaisempia kuin kyseiset vähimmäisvaatimukset, jos niiden tarkoituksena on edistää olemassa olevan fyysisen infrastruktuurin yhteiskäyttöä tai mahdollistaa uuden fyysisen infrastruktuurin tehokkaampi käyttöönotto.
4. Poiketen siitä, mitä 3 kohdassa säädetään, jäsenvaltiot eivät saa pitää voimassa tai ottaa käyttöön sääntöjä, jotka ovat tiukempia tai yksityiskohtaisempia kuin 3 artiklan 3 kohdan a–e alakohdassa, 4 artiklan 5 kohdan toisessa alakohdassa, 5 artiklan 2 kohdan toisessa alakohdassa ja 4 kohdassa, 6 artiklan 2 kohdassa sekä 8 artiklan 7 ja 8 kohdassa vahvistetut säännöt.
5. Tämä asetus ei vaikuta jäsenvaltioiden velvollisuuteen taata kansallinen turvallisuus eikä niiden valtuuksiin huolehtia muista keskeisistä valtion tehtävistä, myös valtion alueellisen koskemattomuuden turvaamisesta ja yleisen järjestyksen ylläpitämisestä.

2 artikla

Määritelmät

Tässä asetuksessa sovelletaan direktiivin (EU) 2018/1972 määritelmiä, erityisesti 'sähköisen viestintäverkon', 'erittäin suuren kapasiteetin verkon', 'yleisen sähköisen viestintäverkon', 'verkon liityntäpisteen', 'liitännäistoimintojen', 'loppukäyttäjän', 'verkkojen ja palvelujen turvallisuuden', 'käyttöoikeuden' ja 'operaattorin' määritelmiä.

Lisäksi tässä direktiivissä tarkoitetaan

- 1) 'verkon ylläpitäjällä'
 - a) direktiivin (EU) 2018/1972 2 artiklan 29 alakohdassa määriteltyä operaattoria;
 - b) yritystä, joka tarjoaa käyttöön fyysistä infrastruktuuria, joka on tarkoitettu seuraavien tarjoamiseen:
 - i) seuraavien tuottaminen, siirto tai jakelu:
 - kaasu,
 - sähkö, mukaan lukien julkinen valaistus,
 - lämpö,
 - vesi, mukaan lukien jäte- ja viemärivereden poisjohtaminen tai käsittely sekä sadevesijärjestelmät;
 - ii) liikennepalvelut, mukaan lukien rautatiet, maantiet, myös taajamateiden osalta, satamat ja lentoasemat;
- 2) 'julkisen sektorin elimellä' valtion viranomaista, alueviranomaista tai paikallisviranomaista, julkisoikeudellista laitosta taikka yhden tai useamman tällaisen viranomaisen tai yhden tai useamman tällaisen julkisoikeudellisen laitoksen muodostamaa yhteenliittymää;

3) 'julkisoikeudellisilla laitoksilla' laitoksia, joilla on kaikki seuraavat ominaispiirteet:

- a) ne on nimenomaisesti perustettu tyydyttämään yleisen edun mukaisia tarpeita ja niillä ei ole teollista tai kaupallista luonnetta;
- b) ne ovat oikeushenkilöitä;
- c) niiden rahoitus on kokonaan tai suurimmaksi osaksi peräisin valtiollisilta, alueellisilta tai paikallisilta viranomaisilta taikka muilta julkisoikeudellisilta laitoksilta; tai niiden johto on näiden viranomaisten tai laitosten valvonnan alainen; tai niillä on hallinto-, johto- tai valvontaelin, jonka jäsenistä valtiolliset, alueelliset tai paikalliset viranomaiset taikka muut julkisoikeudelliset laitokset nimittävät yli puolet;

4) 'fyysisellä infrastruktuurilla'

- a) mitä tahansa verkon elementtiä, johon on tarkoitus sijoittaa muita verkon elementtejä ilman, että siitä itsestään tulee aktiivinen verkon elementti, kuten putkia, mastoja, kaapelikanavia, tarkastuskaivoja, kaapelikaivoja, jakokaappeja, antennilaitteistoja, torneja ja pylväitä, sekä rakennuksia kattoineen ja julkisivun osineen tai rakennusten sisäänkäyntejä ja kaikkea muuta omaisuutta, joka voisi soveltua verkkojen elementtien sijoittamiseen, mukaan lukien katukalusteet, kuten valaisinpylväät, katukyltit, liikennevalot, mainostaulut, tiemaksuasemat, linja-auto- ja raitiovaunupysäkit sekä metro- ja rautatieasemat;
- b) rakennukset kattoineen ja julkisivun osineen, rakennusten sisäänkäynnit sekä muu omaisuus, joka voisi soveltua verkkojen elementtien sijoittamiseen, mukaan lukien katukalusteet, kuten valaisinpylväät, katukyltit, liikennevalot, mainostaulut, tiemaksuasemat, linja-auto- ja raitiovaunupysäkit sekä metro- ja rautatieasemat, jos ne eivät ole osa verkkoa ja ne ovat julkisen sektorin elinten omistuksessa tai määräysvallassa.

Kaapelit, mukaan lukien pimeä kuitu, sekä verkkojen elementit, joita käytetään Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2020/2184¹⁷ 2 artiklan 1 alakohdassa määritellyn ihmisten käyttöön tarkoitetun veden toimittamiseen, eivät ole tässä asetuksessa tarkoitettua fyysistä infrastruktuuria;

5) 'rakennusteknisillä töillä' jokaista rakennustöiden, mukaan lukien maa- ja vesirakennustyöt, kokonaistulosta, joka riittää itsessään täyttämään jonkin taloudellisen tai teknisen tarkoituksen ja käsittää yhden tai useamman elementin fyysisestä infrastruktuurista;

6) 'kiinteistön fyysisellä infrastruktuurilla' loppukäyttäjän sijaintipaikassa olevaa fyysistä infrastruktuuria tai laitteistoja, mukaan lukien yhteisomistuksessa olevat elementit, johon on tarkoitus sijoittaa kiinteitä ja/tai langattomia liityntäverkkoja, jos tällaiset liityntäverkot pystyvät välittämään sähköisiä viestintäpalveluja ja yhdistämään rakennuksen liityntäpisteen verkon liityntäpisteeseen, tai jäsenvaltioissa, joissa verkon liityntäpiste on sallittua sijoittaa loppukäyttäjän oman sijaintipaikan ulkopuolelle, siihen fyysiseen pisteeseen asti, josta loppukäyttäjä muodostaa yhteyden julkiseen verkkoon;

7) 'kiinteistön kuitukaapeleilla' loppukäyttäjän sijaintipaikassa olevia valokuitukaapeleita, mukaan lukien yhteisomistuksessa olevat elementit, joilla on tarkoitus välittää sähköisiä viestintäpalveluja ja yhdistää rakennuksen liityntäpiste verkon liityntäpisteeseen, tai jäsenvaltioissa, joissa verkon liityntäpiste on sallittua sijoittaa loppukäyttäjän oman sijaintipaikan ulkopuolelle, siihen fyysiseen pisteeseen asti, josta loppukäyttäjä muodostaa yhteyden julkiseen verkkoon;

8) 'kuituyhteyksiä tukevalla kiinteistön fyysisellä infrastruktuurilla' kiinteistön fyysistä infrastruktuuria, johon on tarkoitus sijoittaa valokuituelementtejä;

9) 'peruskorjaustöillä' loppukäyttäjän sijaintipaikassa suoritettavia rakennusteknisiä töitä, mukaan lukien maa- ja vesirakennustyöt, jotka käsittävät kiinteistön fyysistä infrastruktuuria kokonaisuudessaan tai sen merkittävää osaa koskevia rakenteellisia muutoksia ja jotka edellyttävät kansallisen lainsäädännön nojalla rakennuslupaa;

¹⁷ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2020/2184, annettu 16 päivänä joulukuuta 2020, ihmisten käyttöön tarkoitetun veden laadusta (EUVL L 435, 23.12.2020, s. 1).

10) 'luvalla' toimivaltaisen viranomaisen tekemää nimenomaista tai hiljaista päätöstä tai yhden tai useamman toimivaltaisen viranomaisen samanaikaisesti tai peräkkäin tekemien nimenomaisten tai hiljaisten päätösten kokonaisuutta, jota yritys tarvitsee kansallisen lainsäädännön nojalla toteuttaakseen VHCN-verkkojen elementtien käyttöönottoon tarvittavia rakennustöitä tai maa- ja vesirakennustöitä;

11) 'rakennuksen liityntäpisteellä' rakennuksen sisä- tai ulkopuolella sijaitsevaa fyysistä pistettä, jonka kautta useat yleisiä sähköisiä viestintäverkkoja tarjoavat tai niiden tarjoamiseen luvan saaneet yritykset voivat helposti liittää verkkonsa kuituyhteyksiä tukevaan kiinteistön fyysiseen infrastruktuuriin.

12) 'asennusoikeuksilla' direktiivin (EU) 2018/1972 43 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja oikeuksia, jotka myönnetään operaattorille toimintojen asentamiseen julkisessa tai yksityisessä omistuksessa olevan omaisuuden yhteyteen VHCN-verkon ja sen liitännäistoimintojen käyttöönottoa varten.

3 artikla

Olemassa olevan fyysisen infrastruktuurin käyttöoikeus

1. Kaikkien julkisen sektorin elinten, joiden omistuksessa tai määräysvallassa fyysinen infrastruktuuri on, ja kaikkien verkon ylläpitäjien on operaattorin kirjallisesta pyynnöstä suostuttava kaikkiin kohtuullisiin pyyntöihin saada kyseisen fyysisen infrastruktuurin käyttöoikeus oikeudenmukaisin ja kohtuullisin ehdoin ja edellytyksin, hinta mukaan lukien, VHCN-verkkojen elementtien tai niiden liitännäistoimintojen käyttöön ottamiseksi, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 3 kohdan soveltamista. Julkisen sektorin elinten, joiden omistuksessa tai määräysvallassa fyysinen infrastruktuuri on, on myös suostuttava kaikkiin kohtuullisiin käyttöoikeuspyyntöihin syrjimättömin ehdoin ja edellytyksin. Tällaisissa kirjallisissa pyynnöissä on täsmennettävä fyysisen infrastruktuurin elementit, joiden osalta käyttöoikeutta pyydetään, mukaan lukien tarkka aikataulu. Jäsenvaltiot voivat asettaa näitä pyyntöjä koskevia yksityiskohtaisia vaatimuksia.

2. Määrittäessään käyttöoikeuden myöntämisen oikeudenmukaisia ja kohtuullisia ehtoja ja edellytyksiä, myös hintoja, verkon ylläpitäjien ja julkisen sektorin elinten, joiden omistuksessa tai määräysvallassa fyysinen infrastruktuuri on, on tarvittaessa otettava huomioon vähintään seuraavat seikat:

- a) voimassa olevat sopimukset ja kaupalliset ehdot, joista on sovittu käyttöoikeuksia hakevien operaattoreiden ja fyysisten infrastruktuurien käyttöoikeuksia myöntävien verkko-operaattoreiden tai julkisten elinten välillä;
- b) tarve varmistaa, että käyttöoikeuden tarjoajalla, mukaan lukien liitännäistoimintojen tarjoajat, on oikeudenmukaiset mahdollisuudet periä takaisin kustannukset, joita sille aiheutuu sen fyysisen infrastruktuurin käyttöoikeuden tarjoamisesta, ottaen huomioon erityiset kansalliset olosuhteet, liiketoimintamallit ja mahdolliset tariffirakenteet, jotka on otettu käyttöön tosiasiallisen mahdollisuuden antamiseksi kustannusten kattamiseen. Sähköisten viestintäverkkojen osalta on otettava huomioon myös kaikki kansallisen sääntelyviranomaisen määräämät korjaavat toimenpiteet;
- c) pyydetyn käyttöoikeuden vaikutus käyttöoikeuden tarjoajan liiketoimintasuunnitelmaan, mukaan lukien investoinnit fyysiseen infrastruktuuriin, johon käyttöoikeutta on pyydetty, sekä tarve varmistaa, että käyttöoikeuden tarjoaja saa sijoitukselleen kohtuullisen tuoton, jossa otetaan huomioon asianomaiset markkinaolosuhteet ja erilaiset liiketoimintamallit erityisesti sellaisten yritysten osalta, jotka tarjoavat pääasiallisesti torni-infrastruktuuria ja fyysisiä käyttöoikeuksia useammalle kuin yhdelle yritykselle, joka tarjoaa tai jolla on lupa tarjota yleisiä sähköisiä viestintäverkkoja.

Tapauksissa, joissa käyttöoikeutta pyydetään operaattoreiden fyysiseen infrastruktuuriin, riitojenratkaisuelimet voivat käyttöoikeuden myöntämisen oikeudenmukaisia ja kohtuullisia ehtoja ja edellytyksiä, myös hintoja, määrittäessään ottaa tarvittaessa huomioon 9 kohdan mukaisesti laaditut ohjeet sekä seuraavat seikat:

- kyseisten investointien taloudellinen elinkelpoisuus niiden riskiprofiilin perusteella,
- mahdollinen sijoitetun pääoman tuottoa koskeva aikataulu,
- mahdolliset vaikutukset, joita käyttöoikeudella on tuotantoketjun loppupään kilpailuun ja sen seurauksena hintoihin ja sijoitetun pääoman tuottoon;
- mahdolliset verkko-omaisuuden arvonalennukset käyttöoikeuspyynnön tekohetkellä;

- mahdollinen investoinnin taustalla oleva liiketoimintatapaus, erityisesti yhteyksien tarjoamiseen käytettävän fyysisen infrastruktuurin osalta sekä
- käyttöoikeuden hakijalle aiemmin tarjotut mahdollisuudet investoida yhdessä fyysisen infrastruktuurin käyttöönottoon, erityisesti direktiivin (EU) 2018/1972 76 artiklan nojalla, tai osallistua sen yhteiseen käyttöönottoon;

3. Verkon ylläpitäjät ja julkisen sektorin elimet, joiden omistuksessa tai määräysvallassa fyysinen infrastruktuuri on, voivat evätä tietyn fyysisen infrastruktuurin käyttöoikeuden yhden tai useamman seuraavan ehdon perusteella:

- a) käyttöoikeuspyynnön kohteena oleva fyysinen infrastruktuuri ei sovellu teknisesti riittävän hyvin 1 kohdassa tarkoitettujen VHCN-verkkojen elementtien sijoittamiseen;
- b) käytettävissä ei ole riittävästi tilaa 1 kohdassa tarkoitettujen VHCN-verkkojen elementtien tai liitännäistoimintojen sijoittamiseen, myös sen jälkeen, kun on otettu huomioon käyttöoikeuden tarjoajan tuleva tilantarve, joka on osoitettu riittävällä tavalla, kuten esimerkiksi julkisesti saatavilla olevissa investointisuunnitelmissa tai sallitun kapasiteetin kynnysarvona, joka ilmaistaan prosenttiosuutena kokonaiskapasiteetista;
- c) turvallisuuteen, kansalliseen turvallisuuteen ja kansanterveyteen liittyvät perustellut syyt;
- d) minkä tahansa verkon, erityisesti kriittisen kansallisen infrastruktuurin, eheyteen ja turvallisuuteen liittyvät asianmukaisesti perustellut syyt;
- e) asianmukaisesti perusteltu riski siitä, että suunnitellut sähköiset viestintäpalvelut aiheuttavat vakavia häiriöitä muiden palvelujen tarjoamiselle samassa fyysisessä infrastruktuurissa; tai
- f) käytettävissä on saman verkon ylläpitäjän tarjoamia toteuttamiskelpoisia vaihtoehtoisia keinoja saada passiivinen tukkutason fyysinen käyttöoikeus sähköisiin viestintäverkkoihin, jotka soveltuvat VHCN-verkkojen tarjoamiseen, mukaan lukien pimeän kuidun tai kuitujen eriyttämisen käyttöoikeudet, edellyttäen, että tällaista käyttöoikeutta tarjotaan oikeudenmukaisin ja kohtuullisin ehdoin ja edellytyksin.

Jäsenvaltiot voivat säätää, että verkon ylläpitäjät ja julkisen sektorin elimet, joiden omistuksessa tai määräysvallassa fyysinen infrastruktuuri on, voivat evätä käyttöoikeuden tiettyyn fyysiseen infrastruktuuriin, jos käytettävissä on toteuttamiskelpoisia vaihtoehtoisia keinoja syrjimättömien avointen tukkutason käyttöoikeuksien tarjoamiseksi saman verkko-operaattorin tai saman julkisen elimen tarjoamiin erittäin suuren kapasiteetin viestintäverkkoihin, edellyttäen, että

- i. tällaisia vaihtoehtoisia tukkutason käyttöoikeuksia tarjotaan oikeudenmukaisin ja kohtuullisin ehdoin ja edellytyksin; sekä
- ii. pyynnön esittäneen operaattorin käyttöönottohanke koskee samaa peittoaluetta, eikä kyseisellä peittoalueella ole muita loppukäyttäjän kiinteistöön yhdistettäviä kuituverkkoja (FttP).

Jos käyttöoikeus evätään, verkon ylläpitäjän tai julkisen sektorin elimen, jonka omistuksessa tai määräysvallassa fyysinen infrastruktuuri on, on ilmoitettava käyttöoikeuden hakijalle kirjallisesti epäämisen erityiset ja yksityiskohtaiset syyt mahdollisimman pian ja viimeistään kahden kuukauden kuluessa täydellisen käyttöoikeuspyynnön vastaanottamisesta, paitsi kansallisessa lainsäädännössä määritellyn kriittisen kansallisen infrastruktuurin osalta, jolloin epäämistä koskevassa ilmoituksessa ei tarvitse ilmoittaa erityisiä ja yksityiskohtaisia syitä.

4. Jäsenvaltiot voivat perustaa tai nimetä elimen, joka koordinoi julkisen sektorin elinten omistuksessa tai määräysvallassa olevan fyysisen infrastruktuurin käyttöoikeuspyyntöjä, antaa oikeudellista ja teknistä neuvontaa käyttöoikeusehtoja ja -edellytyksiä koskevissa neuvotteluissa sekä helpottaa tietojen toimittamista 10 artiklassa tarkoitetun keskitetyn tietopisteen kautta.

5. Edellä 1, 2 ja 3 kohdassa säädettyjä käyttöoikeusvelvoitteita ei sovelleta fyysiseen infrastruktuuriin, johon jo sovelletaan kansallisten sääntelyviranomaisten direktiivin (EU) 2018/1972 nojalla asettamia, muun toimivaltaisen viranomaisen asettamia tai unionin valtioneuvoston suositusten soveltamisesta johtuvia käyttöoikeusvelvoitteita, niin kauan kuin tällaiset käyttöoikeusvelvoitteet ovat voimassa.

6. Julkisen sektorin elimet, joiden omistuksessa tai määräysvallassa fyysiset infrastruktuurit tai tietyt fyysisen infrastruktuurin luokat ovat, eivät saa soveltaa 1, 2 ja 3 kohtaa kyseisiin fyysisiin infrastruktuureihin tai niiden luokkiin arkkitehtonisiin, historiallisiin, uskonnollisiin tai ympäristöarvoihin taikka yleiseen turvallisuuteen, puolustukseen tai kansanterveyteen liittyvistä syistä. Jäsenvaltioiden on yksilöitävä tällaiset alueellaan sijaitsevat fyysiset infrastruktuurit tai niiden luokat asianmukaisesti perusteltujen ja oikeasuhteisten syiden perusteella. Luettelo fyysisten infrastruktuurien luokista ja niiden määrittelyyn sovellettavista perusteista on julkaistava keskitetyn tietopisteen kautta.

7. Operaattoreilla on oltava oikeus tarjota fyysisen infrastruktuurinsa käyttöoikeutta muiden verkkojen kuin sähköisten viestintäverkkojen tai niiden liitännäistoimintojen käyttöönottoa varten.

8. Tämän artiklan soveltaminen ei rajoita fyysisen infrastruktuurin omistajan omistusoikeutta, kun verkon ylläpitäjä tai julkisen sektorin elin ei ole omistaja, eikä minkään muun kolmannen osapuolen, kuten maanomistajien ja yksityisomaisuuden omistajien, omistusoikeutta eikä soveltuvien osin vuokralaisten oikeuksia.

9. Jäsenvaltiot voivat antaa ohjeita tämän artiklan soveltamisesta.

4 artikla

Fyysistä infrastruktuuria koskeva avoimuus

1. Voidakseen pyytää fyysisen infrastruktuurin käyttöoikeutta 3 artiklan mukaisesti jokaisella operaattorilla on oltava oikeus saada pyynnöstä käyttöönsä seuraavat fyysistä infrastruktuuria koskevat vähimmäistiedot sähköisessä muodossa keskitetyn tietopisteen kautta:

- a) georeferoitu sijainti ja reitti;
- b) infrastruktuurin tyyppi ja nykyinen käyttö;
- c) yhteyspiste.

Tällaisten vähimmäistietojen on oltava käytettävissä oikeasuhteisin, syrjimättömin ja avoimin ehdoin ja joka tapauksessa viimeistään 15 työpäivän kuluttua tietopyynnön esittämisestä. Määräaikaa voidaan pidentää 15 työpäivällä asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa. Käyttöoikeutta pyytävälle operaattoreille on ilmoitettava uudesta määräajasta keskitetyn tietopisteen kautta.

Operaattorin, joka pyytää pääsyä tietoihin tämän artiklan nojalla, on täsmennettävä alue, jolla se aikoo ottaa käyttöön VHCN-verkkojen elementtejä tai niiden liitännäistoimintoja.

Vähimmäistietojen saantia voidaan rajoittaa tai se voidaan evätä vain, jos se on tarpeen julkisen sektorin elinten omistuksessa tai määräysvallassa olevien tiettyjen rakennusten turvallisuuden, verkkojen turvallisuuden ja eheyden, kansallisen turvallisuuden, kansallisen kriittisen infrastruktuurin turvallisuuden, kansanterveyden tai yleisen turvallisuuden varmistamiseksi, kun 3 artiklan 6 kohdan mukaiset käyttöoikeusvelvoitteet eivät koske fyysisiä infrastruktuureja, taikka luottamuksellisuuden tai yritys- ja liikesalaisuuksien suojaamiseksi.

2. Verkon ylläpitäjien ja julkisen sektorin elinten on asetettava 1 kohdassa tarkoitetut vähimmäistiedot saataville keskitetyn tietopisteen kautta sähköisessä muodossa viimeistään 24 kuukauden kuluttua tämän asetuksen voimaantulosta. Verkon ylläpitäjien ja julkisen sektorin elinten on samoin edellytyksin asetettava viipymättä saataville kaikki näitä tietoja koskevat päivitykset ja kaikki 1 kohdassa tarkoitetut uudet vähimmäistiedot. Jos verkon ylläpitäjät tai julkisen sektorin elimet eivät noudata 1 kohdassa säädettyä velvoitetta, toimivaltaiset viranomaiset voivat pyytää, että 1 kohdassa tarkoitetut puuttuvat tiedot asetetaan saataville sähköisessä muodossa keskitetyn tietopisteen kautta 15 työpäivän kuluessa pyynnön vastaanottamisesta, sanotun kuitenkin rajoittamatta jäsenvaltioiden mahdollisuutta määrätä seuraamuksia tämän velvoitteen noudattamatta jättämisestä verkon ylläpitäjille ja julkisen sektorin elimille, jotka omistavat tai valvovat fyysistä infrastruktuuria.

3. Verkon ylläpitäjien ja julkisen sektorin elinten on operaattorin nimenomaisesta pyynnöstä suostuttava kohtuullisiin pyyntöihin, jotka koskevat paikalla tehtäviä selvityksiä niiden fyysisen infrastruktuurinsa tietyistä elementeistä. Tällaisissa pyynnöissä on täsmennettävä ne kyseisen fyysisen infrastruktuurin elementit, joita VHCN-verkkojen elementtien tai niiden liitännäistoimintojen käyttöönotto koskee. Yksilöityjen fyysisen infrastruktuurin elementtien paikalla tehtävät selvitykset on sallittava oikeasuhteisin, syrjimättömin ja läpinäkyvin ehdoin kuukauden kuluessa pyynnön vastaanottopäivästä, sanotun kuitenkin vaikuttamatta 1 kohdan neljännessä alakohdassa tarkoitettuihin rajoituksiin. Jäsenvaltiot voivat asettaa tällaisia pyyntöjä koskevia yksityiskohtaisia vaatimuksia.

4. Jäsenvaltiot voivat päättää, että 1, 2 ja 3 kohtaa ei sovelleta turvallisuussyistä kansallisessa lainsäädännössä määriteltyyn kriittiseen kansalliseen infrastruktuuriin tai sen osiin.

5. Edellä olevia 1, 2 ja 3 kohtaa ei sovelleta

- a) kun on kyse fyysisestä infrastruktuurista, joka ei sovellu teknisesti VHCN-verkkojen tai niiden liitännäistoimintojen käyttöönottoon; tai
- b) erityistapauksissa, joissa velvoite antaa tietoja tietystä olemassa olevasta fyysisestä infrastruktuurista 1 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaisesti olisi kohtuuton jäsenvaltioiden tekemän kustannus-hyötyanalyysin ja sidosryhmien kuulemisen perusteella; tai
- c) kun 3 artiklan 6 kohdan mukaiset käyttöoikeusvelvoitteet eivät koske fyysisiä infrastruktuureja.

Tällaisten poikkeusten soveltamisen perustelut, perusteet ja edellytykset on julkaistava keskitetyn tietopisteen kautta.

6. Operaattorien, jotka saavat käyttöönsä tietoja tämän artiklan nojalla, on toteutettava asianmukaiset toimenpiteet luottamuksellisuuden noudattamiseksi sekä yritys- ja liikesalaisuuksien suojaamiseksi.

5 artikla

Rakennusteknisten töiden koordinointi

1. Julkisen sektorin elimillä, joiden omistuksessa tai määräysvallassa on fyysistä infrastruktuuria, ja kaikilla verkon ylläpitäjillä on oikeus neuvotella operaattoreiden kanssa sopimuksia, jotka koskevat rakennusteknisten töiden koordinointia, mukaan lukien kustannusten jakaminen, erittäin suuren kapasiteetin verkkojen elementtien tai niiden liitännäistoimintojen käyttöönottamiseksi.

2. Kun julkisen sektorin elimet, joiden omistuksessa tai määräysvallassa on fyysistä infrastruktuuria, ja kaikki verkon ylläpitäjät suorittavat tai suunnittelevat suorittavansa suoraan tai välillisesti rakennusteknisiä töitä, jotka rahoitetaan kokonaan tai osittain julkisista varoista, niiden on täytettävä avoimin ja syrjimättömin ehdoin kaikki kohtuulliset kirjalliset pyynnot, jotka koskevat kyseisten rakennusteknisten töiden koordinointia ja jotka operaattorit ovat esittäneet VHCN-verkkojen tai niiden liitännäistoimintojen osien käyttöönottoa varten. Jäsenvaltiot voivat asettaa tällaisia pyyntöjä koskevia yksityiskohtaisia vaatimuksia, myös tapauksissa, joissa rahoitus on osittain julkista.

Tällaisiin pyyntöihin on suostuttava edellyttäen, että seuraavat kumulatiiviset ehdot täyttyvät:

- a) kyseiset rakennustekniset työt alun perin suunnitelleelle verkon ylläpitäjälle ei aiheudu tästä lisäkustannuksia, joita ei korvata, mukaan lukien lisäviivästyksistä aiheutuvat kustannukset, sanotun kuitenkin rajoittamatta mahdollisuutta sopia kustannusten jakamisesta asianomaisten osapuolten kesken;
- b) verkon ylläpitäjä, joka alun perin suunnitteli kyseiset työt, valvoo edelleen rakennusteknisten töiden koordinointia;
- c) koordinointipyyntö jätetään mahdollisimman pian ja, jos tarvitaan lupa, vähintään kaksi kuukautta ennen kuin lopulliseen hankkeeseen haetaan lupaa toimivaltaisilta viranomaisilta.

3. Yrityksen, joka tarjoaa tai jolla on lupa tarjota yleisiä sähköisiä viestintäverkkoja, esittämää rakennusteknisten töiden koordinointipyyntöä yritykselle, joka tarjoaa tai jolla on lupa tarjota yleisiä sähköisiä viestintäverkkoja, voidaan pitää kohtuuttomana, jos molemmat seuraavista edellytyksistä täyttyvät:

- a) pyyntö koskee aluetta, jonka osalta on toteutettu jokin seuraavista toimista:
 - i) on annettu direktiivin (EU) 2018/1972 22 artiklan 1 kohdan mukainen ennuste laajakaistaverkkojen, mukaan luettuna VHCN-verkot, kattavuudesta;
 - ii) on pyydetty direktiivin (EU) 2018/1972 22 artiklan 3 kohdan mukaisesti ilmoittamaan aikomuksesta ottaa käyttöön VHCN-verkkoja;
 - iii) on pidetty julkinen kuuleminen unionin valtiontukea koskevien sääntöjen soveltamisesta;

- b) pyynnön esittänyt yritys ei ole ilmaissut aikomustaan ottaa käyttöön VHCN-verkkoja a alakohdassa tarkoitetulla alueella missään kyseisessä alakohdassa luetelluista viimeisimmistä menettelyistä, jotka kattavat ajanjakson, jonka aikana koordinoitipyyntö esitetään.

Jos koordinoitipyyntöä pidetään ensimmäisen alakohdan perusteella kohtuuttomana, yrityksen, joka tarjoaa tai jolla on lupa tarjota yleisiä sähköisiä viestintäverkkoja ja joka kieltäytyy koordinoimasta rakennusteknisiä töitä, on otettava käyttöön fyysinen infrastruktuuri, jonka kapasiteetti on riittävä kolmansien osapuolten mahdollisten tulevien kohtuullisten käyttötarpeiden täyttämiseksi.

4. Jäsenvaltiot voivat päättää, että 2 ja 3 kohtaa ei sovelleta rakennusteknisiin töihin, jotka ovat laajuudeltaan rajattuja, esimerkiksi arvon, koon tai keston suhteen, tai kun on kyse kriittisestä kansallisesta infrastruktuurista. Jäsenvaltioiden on yksilöitävä asianmukaisesti perusteltujen ja oikeasuhteisten syiden perusteella, minkä tyyppisiä rakennusteknisiä töitä pidetään unionin tai kansallisen lainsäädännön nojalla laajuudeltaan rajattuina tai kriittiseen kansalliseen infrastruktuuriin liittyvinä. Tällaisia rakennusteknisten töiden tyyppejä koskevat tiedot on julkaistava keskitetyn tietopisteen kautta. Jäsenvaltiot voivat päättää olla julkaisematta kriittiseen kansalliseen infrastruktuuriin liittyviä tietoja.

5. Jäsenvaltiot voivat antaa ohjeita tämän artiklan soveltamisesta.

6 artikla

Suunniteltuja rakennusteknisiä töitä koskeva avoimuus

1. Edellä 5 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen rakennusteknisten töiden koordinoinnin pyytämistä varten verkon ylläpitäjien on asetettava sähköisessä muodossa keskitetyn tietopisteen kautta saataville seuraavat vähimmäistiedot:

- a) töiden georeferoitu sijainti ja tyyppi;
- b) töihin liittyvät fyysisen infrastruktuurin elementit;
- c) töiden arvioitu aloituspäivä ja kesto;

- d) tapauksen mukaan arvioitu päivämäärä, jona lopullinen hanke toimitetaan toimivaltaisille viranomaisille lupien myöntämistä varten;
- e) yhteyspiste.

Verkon ylläpitäjän on varmistettava, että ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetut tiedot sen fyysiseen infrastruktuuriin liittyvistä suunnitelluista rakennusteknisistä töistä ovat oikeita ja ajan tasalla ja että ne asetetaan saataville viipymättä keskitetyn tietopisteen kautta. Tämä on tehtävä heti, kun tiedot ovat verkon ylläpitäjän saatavilla, ja jos on tarkoitus hakea lupaa, joka tapauksessa viimeistään kolme kuukautta ennen lupahakemuksen ensimmäistä jättämistä toimivaltaisille viranomaisille.

Rakennusteknisten töiden koordinoitua koskevien sopimusten edistämiseksi julkisen sektorin elinten on asetettava ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetut tiedot saataville sähköisessä muodossa keskitetyn tietopisteen kautta, kun rakennetaan tai kunnostetaan julkisen sektorin elinten omistuksessa tai määräysvallassa olevia taajamateitä tai jalkakäytäviä. Tämä on tehtävä heti, kun tiedot ovat julkisen sektorin elimen saatavilla, ja lupaa haettaessa joka tapauksessa viimeistään kolme kuukautta ennen lupahakemuksen ensimmäistä jättämistä toimivaltaisille viranomaisille.

Operaattoreilla on pyynnöstä oikeus tutustua ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettuihin vähimmäistietoihin sähköisessä muodossa keskitetyn tietopisteen kautta. Tiedonsaantipyynnössä on täsmennettävä alue, jolla pyynnön esittävä operaattori aikoo ottaa käyttöön VHCN-verkkojen elementtejä tai niiden liitännäistoimintoja. Pyydetty tiedot on asetettava saataville 15 työpäivän kuluessa pyynnön vastaanottopäivästä oikeasuhteisin, syrjimättömin ja läpinäkyvin ehdoin. Määräaika voidaan pidentää 15 työpäivällä asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa. Vähimmäistietojen saantia saa rajoittaa tai sen saa evätä ainoastaan siinä määrin kuin se on välttämätöntä verkkojen, myös kriittisten infrastruktuurien osalta, turvallisuuden ja eheyden, kansallisen turvallisuuden, kansanterveyden tai yleisen turvallisuuden, luottamuksellisuuden tai yritys- ja liikesalaisuuksien varmistamiseksi.

2. Jäsenvaltiot voivat päättää, että 1 kohtaa ei sovelleta sellaisia rakennusteknisten töiden tyyppejä koskeviin tietoihin, jotka ovat laajuudeltaan rajattuja, esimerkiksi arvon, koon tai keston suhteen, kun on kyse kriittisestä kansallisesta infrastruktuurista taikka yleiseen turvallisuuteen, kansalliseen turvallisuuteen tai hätätilanteeseen liittyvistä syistä. Jäsenvaltioiden on yksilöitävä asianmukaisesti perustelluista ja oikeasuhteisista syistä rakennusteknisten töiden tyyppit, joita pidettäisiin laajuudeltaan rajattuina tai jotka koskisivat kriittistä kansallista infrastruktuuria, sekä ne hätätilanteet tai kansalliseen turvallisuuteen liittyvät syyt, jotka oikeuttaisivat tiedonantovelvollisuuden soveltamatta jättämisen. Tällaisia avoimuusvelvollisuuksien ulkopuolelle jätettäviä rakennusteknisten töiden tyyppejä koskevat tiedot on julkaistava keskitetyn tietopisteen kautta. Jäsenvaltiot voivat päättää olla julkaisematta kriittiseen kansalliseen infrastruktuuriin liittyviä tietoja.

7 artikla

Lupien ja asennusoikeuksien myöntämismenettely

1. Toimivaltaiset viranomaiset eivät saa perusteettomasti rajoittaa **tai** estää VHCN-verkkojen elementtien tai niiden liitännäistoimintojen käyttöönottoa. Jäsenvaltioiden on pyrittävä parhaansa mukaan edistämään sitä, että VHCN-verkkojen elementtien tai niiden liitännäistoimintojen käyttöönottoon sovellettavia lupien ja asennusoikeuksien myöntämisedellytyksiä ja -menettelyjä koskevat säännöt ovat yhdenmukaisia koko jäsenvaltion alueella, mikä ei kuitenkaan rajoita jäsenvaltioiden oikeutta pitää voimassa yleisen turvallisuuden suojelua koskevia sääntöjä ja suojatoimia.
2. Toimivaltaisten viranomaisten on asetettava saataville sähköisessä muodossa keskitetyn tietopisteen kautta kaikki tiedot, jotka koskevat sellaisten lupien ja asennusoikeuksien myöntämiseen sovellettavia ehtoja ja menettelyjä, jotka myönnetään hallinnollisissa menettelyissä, mukaan lukien kaikki tiedot poikkeuksista, jotka koskevat joitakin tai kaikkia kansallisessa tai unionin lainsäädännössä edellytetyjä lupia tai asennusoikeuksia.
3. Toimivaltaisten viranomaisten on varmistettava, että operaattorit voivat toimittaa lupia tai asennusoikeuksia koskevia hakemuksia sähköisessä muodossa keskitetyn tietopisteen kautta ja saada tietoja hakemuksensa tilasta. Jäsenvaltiot voivat määritellä tiedonsaantia koskevat yksityiskohtaiset menettelyt.

4. Poistettu

5. Toimivaltaisten viranomaisten on myönnettävä tai evättävä muut luvat kuin asennusoikeudet viimeistään neljän kuukauden kuluttua täydellisen lupahakemuksen vastaanottamisesta.

Toimivaltaisten viranomaisten on määritettävä lupia tai asennusoikeuksia koskevan hakemuksen täydellisyys 20 työpäivän kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta. Hakemus katsotaan täydelliseksi, elleivät toimivaltaiset viranomaiset ole pyytäneet hakijaa toimittamaan puuttuvia tietoja kyseisen määräajan kuluessa.

Ensimmäinen ja toinen alakohta eivät vaikuta muihin menettelyn asianmukaista toteutusta varten asetettuihin erityisiin määräaikoihin tai velvoitteisiin, joita sovelletaan lupamenettelyyn, muutoksenhakumenettelyt mukaan luettuna, unionin lainsäädännön tai unionin lainsäädännön mukaisen kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

Toimivaltainen viranomainen voi poikkeuksellisesti ja perustellun syyn nojalla pidentää ensimmäisessä alakohdassa ja 6 kohdassa tarkoitettua neljän kuukauden määräaikaa omasta aloitteestaan. Pidennysten on oltava mahdollisimman lyhyitä, eivätkä ne missään tapauksessa saa ylittää neljää kuukautta, paitsi jos tämä on välttämätöntä, jotta voidaan noudattaa muita menettelyn asianmukaista toteutusta varten asetettuja erityisiä määräaikoja tai velvoitteita, joita sovelletaan lupamenettelyyn, muutoksenhakumenettelyt mukaan luettuna, unionin lainsäädännön tai unionin lainsäädännön mukaisen kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Jäsenvaltioiden on esitettävä tällaisen pidentämisen perusteet ja julkaistava ne etukäteen keskitettyjen tietopisteiden kautta.

Lupien tai asennusoikeuksien epäämiset on perusteltava asianmukaisesti puolueettomin, läpinäkyvin, syrjimättömin ja oikeasuhteisin perustein.

6. Poiketen siitä, mitä direktiivin (EU) 2018/1972 43 artiklan 1 kohdan a alakohdassa säädetään, jos VHCN-verkkojen elementtien tai niiden liitännäistoimintojen käyttöönotto edellyttää lupien lisäksi asennusoikeuksia julkisessa tai tarvittaessa yksityisessä omistuksessa olevan omaisuuden yhteyteen omistajan ennakkoluvalla tai kansallisen lainsäädännön mukaisesti, toimivaltaisten viranomaisten on myönnettävä tällaiset asennusoikeudet neljän kuukauden kuluessa täydellisen hakemuksen vastaanottamispäivästä, lukuun ottamatta pakkolunastustapauksia.

7. Poistettu

8. Jäsenvaltiot voivat kansallisen lainsäädännön mukaisesti täsmentää sellaisten VHCN-verkkojen elementtien tai niiden liitännäistoimintojen käyttöönottoluokat, joihin ei sovelleta tässä artikkelissa tarkoitettua lupamenettelyä.

9. Jäsenvaltiot voivat muun muassa vaatia lupia VHCN-verkkojen elementtien tai niiden liitännäistoimintojen käyttöönottoon rakennuksissa tai kohteissa, joilla on kansallisen lainsäädännön mukaisesti suojeltua arkkitehtonista, historiallista tai uskonnollista arvoa tai ympäristöarvoa, tai jos se on tarpeen yleiseen turvallisuuteen, kriittisen infrastruktuurin turvallisuuteen tai ympäristöön liittyvistä syistä.

10. VHCN-verkkojen elementtien tai niiden liitännäistoimintojen käyttöönottoon tarvittavista luvista, lukuun ottamatta asennusoikeuksia, ei saa periä palkkioita tai maksuja, jotka ovat määrältään direktiivin (EU) 2018/1972 16 artikkelissa soveltuvin osin säädettyjä hallinnollisia maksuja suurempia.

8 artikla

Kiinteistön fyysinen infrastruktuuri ja kuitukaapelit

1. Kaikki loppukäyttäjän sijaintipaikassa olevat uudet tai peruskorjattavat rakennukset, myös yhteisomistuksessa olevia elementtejä sisältävät monen asunnon kiinteistöt, joita koskevat rakennuslupahakemukset on jätetty 24 kuukauden kuluttua tämän asetuksen voimaantulosta, on varustettava rakennuksen liityntäpisteellä, kuituyhteyksiä tukevalla kiinteistön fyysisellä infrastruktuurilla ja kiinteistön kuitukaapeleilla, mukaan lukien yhteydet verkon liityntäpisteisiin saakka, tai jäsenvaltioissa, joissa verkon liityntäpiste on sallittua sijoittaa loppukäyttäjän oman sijaintipaikan ulkopuolelle, siihen fyysiseen pisteeseen asti, josta loppukäyttäjä muodostaa yhteyden julkiseen verkkoon.

2. Poistettu

3. Jos tämä ei lisää suhteettomasti peruskorjaustöiden kustannuksia ja on teknisesti toteutettavissa, kaikki loppukäyttäjien sijaintipaikassa olevat rakennukset, mukaan lukien niiden yhteisomistuksessa olevat elementit, joihin tehdään direktiivin 2010/31/EU 2 artiklan 10 alakohdassa määriteltyjä laajamittaisia korjauksia, on varustettava rakennuksen liityntäpisteellä, kuituyhteyksiä tukevalla kiinteistön fyysisellä infrastruktuurilla sekä kiinteistön kuitukaapeleilla, mukaan lukien yhteydet verkon liityntäpisteisiin saakka, tai jäsenvaltioissa, joissa verkon liityntäpiste on sallittua sijoittaa loppukäyttäjän oman sijaintipaikan ulkopuolelle, siihen fyysiseen pisteeseen asti, josta loppukäyttäjä muodostaa yhteyden julkiseen verkkoon.

4. Jäsenvaltioiden on hyväksyttävä asiaan liittyvät standardit tai tekniset eritelmät, jotka ovat tarpeen 1 ja 3 kohdan täytäntöönpanemiseksi, viimeistään 18 kuukauden kuluttua tämän asetuksen voimaantulopäivästä. Näihin standardeihin tai teknisiin eritelmiin voivat sisältyä

- a) rakennuksen liityntäpisteen eritelmät ja kuituliitännän eritelmät;
- b) kaapelien eritelmät,
- c) pistokeliitännän eritelmät,
- d) kaapelinsuojaputkia tai mikrokanavia koskevat eritelmät;
- e) tekniset eritelmät, joita tarvitaan sähkökaapeloinnin häiriöiden estämiseksi;
- f) pienin taivutussäde;
- g) kaapeloinnin tekniset eritelmät.

5. Tämän artiklan mukaisesti varustetut rakennukset voivat vapaaehtoisesti ja jäsenvaltioiden käyttöön ottamia menettelyjä noudattaen saada ”kuituyhteyksiä tukeva” -merkinnän, jos jäsenvaltiot ovat päättäneet ottaa tällaisen merkinnän käyttöön.

6. Jäsenvaltiot voivat perustaa sertifiointijärjestelmiä, joiden avulla voidaan osoittaa 4 kohdassa tarkoitettujen standardien tai teknisten eritelmien noudattaminen ja saada 5 kohdassa säädetty ”kuituyhteyksiä tukeva” -merkintä. Jäsenvaltiot voivat asettaa 1 ja 3 kohdassa tarkoitettujen rakennuslupien myöntämisen edellytykseksi tässä kohdassa tarkoitettujen standardien tai teknisten eritelmien noudattamisen hankkeen teknisten näkökohtien perusteella ja tarvittaessa luvan käyttää rakennusta aiottuun käyttötarkoitukseen rakentamisen päättymisen jälkeen vahvistetun testauselosteen tai jäsenvaltioiden käyttöön ottaman sellaisen vastaavan menetelmän perusteella, johon voi sisältyä rakennusten paikalla tehtäviä tarkastuksia tai niiden edustava otos.

7. Edellä olevia 1 ja 3 kohtaa ei sovelleta tiettyihin rakennusluokkiin, jos näiden kohtien noudattaminen on objektiivisin perustein kohtuutonta yksittäisille omistajille tai yhteisomistajille aiheutuvien kustannusten osalta. Jäsenvaltioiden on yksilöitävä tällaiset rakennusluokat asianmukaisesti perusteltujen ja oikeasuhteisten syiden perusteella.

8. Jäsenvaltiot voivat päättää, että 1 ja 3 kohtaa ei sovelleta tai että niitä sovelletaan sopivin teknisin mukautuksin tiettyntyyppisiin rakennuksiin, kuten kansallisessa lainsäädännössä määriteltyihin tiettyntyyppisiin muistomerkkeihin, historiallisiin rakennuksiin, sotilaskäytössä oleviin rakennuksiin ja kansallisen turvallisuuden tarkoituksiin käytettäviin rakennuksiin. Jäsenvaltioiden on yksilöitävä tällaiset rakennusluokat asianmukaisesti perusteltujen ja oikeasuhteisten syiden perusteella. Tällaisia rakennusluokkia koskevat tiedot on julkaistava keskitetyn tietopisteen kautta.

9 artikla

Kiinteistön fyysisen infrastruktuurin käyttöoikeus

1. Jokaisella yleisten sähköisten viestintäverkkojen tarjoajalla on oltava oikeus ottaa käyttöön verkkonsa omalla kustannuksellaan rakennuksen liityntäpisteeseen saakka, jollei 3 kohdan ensimmäisestä alakohdasta muuta johdu.

2. Jokaisella yleisten sähköisten viestintäverkkojen tarjoajalla on oltava oikeus käyttää olemassa olevaa kiinteistön fyysistä infrastruktuuria VHCN-verkon elementtien käyttöönottoa varten, jos kahdentaminen on teknisesti mahdotonta tai taloudellisesti tehotonta, jollei 3 kohdasta muuta johdu.

3. Rakennuksen jokaisen liityntäpisteen ja kiinteistön fyysisen infrastruktuurin käyttöoikeuden haltijan on täytettävä tarvittaessa yleisten sähköisten viestintäverkkojen tarjoajien kohtuulliset kirjalliset pyynnöt, jotka koskevat rakennuksen liityntäpisteen ja kiinteistön fyysisen infrastruktuurin käyttöoikeutta, oikeudenmukaisin, kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin ja edellytyksin, hinta mukaan lukien. Jäsenvaltiot voivat asettaa näitä pyyntöjä koskevia yksityiskohtaisia vaatimuksia.

4. Jos kuituyhteyksiä tukevaa kiinteistön fyysistä infrastruktuuria ei ole käytettävissä, yleisten sähköisten viestintäverkkojen tarjoajilla on oltava oikeus liittää verkkonsa tilaajan tiloihin omistajan tai tilaajan suostumuksella käyttäen olemassa olevaa kiinteistön infrastruktuuria siinä määrin kuin se on käytettävissä ja saavutettavissa 3 kohdan mukaisesti ja sillä edellytyksellä, että kolmansien osapuolten yksityisomaisuuteen kohdistuva vaikutus pidetään mahdollisimman vähäisenä.

5. Tämä artikla ei rajoita rakennuksen liityntäpisteen tai kiinteistön fyysisen infrastruktuurin omistajan omistusoikeutta siinä tapauksessa, että kyseisen infrastruktuurin tai liityntäpisteen käyttöoikeuden haltija ei ole kyseisen infrastruktuurin tai liityntäpisteen omistaja, eikä muiden kolmansien osapuolten, kuten maanomistajien ja kiinteistönomistajien, omistusoikeutta.

6. Jäsenvaltiot voivat antaa tämän artiklan soveltamista koskevaa ohjausta.

10 artikla

Keskitettyjen tietopisteiden digitalisointi

1. Keskitettyissä tietopisteissä on asetettava saataville asianmukaiset digitaaliset välineet, kuten verkkoportaalit, sähköpostiosoitteet, tietokannat, digitaaliset alustat tai digitaaliset sovellukset, jotta kaikki tässä asetuksessa säädetty oikeudet ja velvollisuudet voidaan toteuttaa verkossa.

2. Jäsenvaltiot voivat tarvittaessa liittää yhteen tai integroida kokonaan tai osittain useita digitaalisia välineitä, jotka tukevat 1 kohdassa tarkoitettuja keskitettyjä tietopisteitä.

3. Jäsenvaltioiden on perustettava kansallinen keskitetty digitaalinen yhteyspiste, joka koostuu yhteisestä käyttöliittymästä, jolla varmistetaan saumaton pääsy digitalisoituihin keskitettyihin tietopisteisiin.

11 artikla

Riitojenratkaisu

1. Rajoittamatta mahdollisuutta saattaa asia tuomioistuimen käsiteltäväksi jokaisella osapuolella on oikeus saattaa 12 artiklan nojalla perustetun toimivaltaisen kansallisen riitojenratkaisuelimen käsiteltäväksi riita, joka voi syntyä

- a) jos olemassa olevan infrastruktuurin käyttöoikeus evätään tai erityisistä ehdoista ja edellytyksistä, hinta mukaan lukien, ei päästä yhteisymmärrykseen **kahden** kuukauden kuluessa 3 artiklan mukaisen käyttöoikeutta koskevan pyynnön vastaanottopäivästä;
- b) edellä 4 ja 6 artiklassa säädettyjen oikeuksien ja velvollisuuksien yhteydessä, myös jos pyydettyjä tietoja ei toimiteta 15 työpäivän kuluessa tai asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa 30 työpäivän kuluessa 4 artiklan mukaisen pyynnön esittämisestä ja 15 työpäivän kuluessa 6 artiklan mukaisen pyynnön esittämisestä;
- c) jos 5 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuun sopimukseen rakennusteknisten töiden koordinoinnista ei ole päästy kuukauden kuluessa rakennusteknisten töiden koordinointia koskevan muodollisen pyynnön vastaanottopäivästä; tai
- d) jos 9 artiklan 2 tai 3 kohdassa tarkoitettuun sopimukseen kiinteistön fyysisen infrastruktuurin käyttöoikeudesta ei ole päästy kuukauden kuluessa muodollisen käyttöoikeuspyynnön vastaanottopäivästä;

1 a. Jäsenvaltiot voivat säätää, että jos 1 kohdan a ja d alakohdassa tarkoitetuissa riidoissa toimija, jolta operaattori on pyytänyt käyttöoikeutta, on samalla taho, jolla on oikeus myöntää asennusoikeus siihen omaisuuteen, jonka yhteydessä käyttöoikeuden kohde sijaitsee, toimivaltainen kansallinen riitojenratkaisuelin voi ratkaista asennusoikeutta koskevan riidan.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetun kansallisen riitojenratkaisuelimen on suhteellisuusperiaate täysimääräisesti huomioon ottaen tehtävä sitova päätös riidan ratkaisemiseksi viimeistään

- a) neljän kuukauden kuluessa riidanratkaisupyynnön vastaanottopäivästä 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettujen riitojen osalta;
- b) kahden kuukauden kuluessa riidanratkaisupyynnön vastaanottopäivästä 1 kohdan b, c ja d alakohdassa tarkoitettujen riitojen osalta.

Näitä määräaikoja voidaan pidentää ainoastaan asianmukaisesti perustelluissa poikkeuksellisissa olosuhteissa.

3. Edellä 1 kohdan a, c ja d alakohdassa tarkoitetuissa riita-asioissa kansallisen riitojenratkaisuelimen päätöksessä voidaan määrätä oikeudenmukaisista ja kohtuullisista ehdoista ja edellytyksistä, tarvittaessa myös hinnasta.

Jos riita koskee operaattorin infrastruktuurin käyttöoikeutta ja kansallinen riitojenratkaisuelin on kansallinen sääntelyviranomainen, direktiivin (EU) 2018/1972 3 artiklassa vahvistetut tavoitteet on tarvittaessa otettava huomioon.

4. Tämä artikla täydentää Euroopan unionin perusoikeuskirjan¹⁸ 47 artiklan mukaisia oikeussuojakeinoja ja -menettelyjä rajoittamatta niiden soveltamista.

12 artikla

Toimivaltaiset elimet

1. Kansalliselle riitojenratkaisuelimelle annetuista tehtävistä huolehtii yksi tai useampi toimivaltainen elin, joka voi olla olemassa oleva elin.

¹⁸ Euroopan unionin perusoikeuskirja (EUVL C 326, 26.10.2012, s. 391).

2. Kansallisen riitojenratkaisuelimen on oltava oikeudellisesti erillinen ja toiminnallisesti riippumaton kaikista verkon ylläpitäjistä ja kaikista julkisen sektorin elimistä, joiden omistuksessa tai määräysvallassa riita-asiaan liittyvä fyysinen infrastruktuuri on. Niiden jäsenvaltioiden, jotka vielä omistavat verkon ylläpitäjiä tai joilla on niitä koskevaa määräysvaltaa, on varmistettava, että kansallisiin riitojenratkaisumenettelyihin liittyvät toiminnot ja keskitettyjen tietopisteiden toiminnot erotetaan rakenteellisesti tehokkaasti omistusoikeuteen tai määräysvaltaan liittyvästä toiminnasta.

Kansalliset riitojenratkaisuelimet toimivat riippumattomasti ja puolueettomasti, eivätkä ne saa pyytää tai ottaa vastaan miltään muulta elimeltä ohjeita, kun ne ratkaisevat käsiteltäväkseen toimitettuja riitoja. Tämä ei estä kansallisen lainsäädännön mukaista valvontaa. Ainoastaan toimivaltaisilla muutoksenhakuelimillä on valtuudet keskeyttää kansallisten riitojenratkaisuelinten tekemien päätösten soveltaminen tai kumota ne.

3. Kansallinen riitojenratkaisuelin voi periä maksuja sille annettujen tehtävien suorittamiseen liittyvien kustannusten kattamiseksi.

4. Kaikkien osapuolten, joita riita koskee, on tehtävä täysimääräistä yhteistyötä kansallisen riitojenratkaisuelimen kanssa.

5. Edellä 3–8 ja 10 artiklassa tarkoitettuja keskitetyn tietopisteen tehtäviä hoitaa tapauksen mukaan yksi tai useampi jäsenvaltion kansallisella, alueellisella tai paikallisella tasolla nimeämä toimivaltainen elin. Näiden tehtävien suorittamiseen liittyvien kustannusten kattamiseksi voidaan periä maksuja keskitettyjen tietopisteiden käytöstä.

6. Edellä olevan 2 kohdan ensimmäistä alakohtaa sovelletaan soveltuvin osin toimivaltaisiin elimiin, jotka hoitavat keskitetyn tietopisteen tehtäviä.

7. Toimivaltaisten elinten on käytettävä toimivaltuuksiaan puolueettomasti, avoimesti ja viivytyksittä. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että niillä on riittävät tekniset ja taloudelliset resurssit sekä henkilöstöresurssit niille annettujen tehtävien hoitamiseen.

8. Jäsenvaltioiden on julkaistava kunkin toimivaltaisen elimen tehtävät keskitetyn tietopisteen kautta varsinkin silloin, kun tehtävistä vastaa useampi kuin yksi toimivaltainen elin tai jos osoitetut tehtävät ovat muuttuneet. Toimivaltaisten elinten on tarvittaessa neuvoteltava keskenään ja tehtävä yhteistyötä yhteistä etua koskevilla asioilla.

9. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle kunkin tässä asetuksessa tarkoitettuja tehtäviä hoitavan tämän artiklan mukaisen toimivaltaisen elimen nimi ja sen vastuualue viimeistään 12 kuukauden kuluttua tämän asetuksen voimaantulopäivästä ja mahdolliset näitä tietoja koskevat muutokset ennen tällaisen nimeämisen tai muutoksen voimaantuloa.

10. Toimivaltaisen elimen tekemiin päätöksiin on voitava hakea muutosta kansallisen lainsäädännön mukaisesti täysin riippumattomalta muutoksenhakuelimeltä, myös tuomiovaltaa käyttävältä elimeltä. Kaikkiin tämän kohdan nojalla tehtyihin muutoksenhakuihin sovelletaan direktiivin (EU) 2018/1972 31 artiklaa soveltuvin osin.

Ensimmäisen alakohdan mukainen muutoksenhakuoikeus ei vaikuta osapuolten oikeuteen saattaa riita kansallisen toimivaltaisen tuomioistuimen käsiteltäväksi.

[...]

14 artikla

Seuraamukset

Jäsenvaltioiden on säädettävä säännöt seuraamuksista, joita sovelletaan tämän asetuksen ja 12 artiklassa tarkoitettujen toimivaltaisten elinten tämän asetuksen nojalla antaman sitovan päätöksen rikkomiseen, ja toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet niiden täytäntöönpanon varmistamiseksi. Seuraamusten on oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia.

15 artikla

Raportointi ja seuranta

1. Komissio esittää Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen tämän asetuksen täytäntöönpanosta viimeistään 5 vuoden kuluttua tämän asetuksen voimaantulosta. Kertomukseen on sisällyttävä yhteenveto tässä asetuksessa säädettyjen toimenpiteiden vaikutuksesta ja arvio edistymisestä sen tavoitteiden saavuttamisessa, myös siitä, voitaisiinko asetuksella edistää digitaalinen vuosikymmen 2030 -ohjelman perustamisesta tehdyssä päätöksessä esitettyjen verkkoyhteystavoitteiden saavuttamista ja millä tavoin.

2. Tätä varten komissio voi pyytää jäsenvaltioilta tietoja, jotka niiden on toimitettava ilman aiheutonta viivytystä. Jäsenvaltioiden on erityisesti viimeistään 24 kuukauden kuluttua tämän asetuksen voimaantulopäivästä tiiviissä yhteistyössä komission kanssa direktiivin (EU) 2018/1972 118 artiklalla perustetun viestintäkomitean välityksellä vahvistettava indikaattorit, joilla tämän asetuksen soveltamista voidaan seurata asianmukaisesti, sekä mekanismi, jolla varmistetaan säännöllinen tiedonkeruu ja raportointi komissiolle.

16 artikla

Siirtymätoimenpiteet

Jäsenvaltiot voivat säätää, että alle 3 500 asukkaan kuntien osalta 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu 24 kuukauden määräaika on 36 kuukautta tämän asetuksen voimaantulosta. Tänä aikana kyseisten kuntien on varmistettava, että saatavilla olevat tiedot ovat pyynnöstä operaattorien saatavilla.

17 artikla

Kumoaminen

1. Kumotaan direktiivi 2014/61/EU.
2. Viittauksia kumottuun direktiiviin pidetään viittauksina tähän asetukseen liitteessä olevan vastaavuustaulukon mukaisesti.

18 artikla

Voimaantulo ja soveltaminen

1. Tämä asetus tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.
2. Sitä sovelletaan 24 kuukautta tämän asetuksen voimaantulopäivästä lähtien.

Tehty Brysselissä

Euroopan parlamentin puolesta
Puhemies

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja